

Miskolci Egyetem

Világ- és Regionális Gazdaságtan Intézet

Humánmenedzsment Szak

Közfoglalkoztatási tapasztalatok

Onga Városában

dr. Farkas Györgyi

2014.

Tartalomjegyzék

I.	Bevezetés	1
1.)	A témaválasztás indokolása	1
II.	Onga Város Bemutatása	4
1.)	A település bemutatása	4
2.)	Rövid történeti áttekintés	4
3.)	A település földrajzi elhelyezkedése, főbb demográfiai jellemzők	5
4.)	Lakosság számának alakulása	6
5.)	A migrációs adatokat az alábbi táblázat mutatja	9
6.)	A születések és halálozások száma az utolsó öt évben	10
7.)	Értékek, küldetés	11
8.)	Célok	11
III.	Az „Út a munkához” program ismertetése, értékelése	13
1.)	„Út a munkához” program célja, a változások iránya	14
2.)	Az „Út a munkához” program jogszabályi háttere	17
IV.	A közfoglalkoztatás rendszere	19
1.)	A közfoglalkoztatási jogviszony legfontosabb sajátosságai a következők	22
2.)	A közfoglalkoztatás támogatása	24
3.)	Munkaerő-piaci célcsoport	24
4.)	Beruházási költség	25
5.)	Dologi (közvetlen) költség	26
6.)	A közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó képzések	27
V.	Onga Városában a foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció, segélyezés és a közfoglalkoztatási tapasztalatok	28
1.)	A település jellemzői, helyzetelemzés	28
2.)	A közfoglalkoztatás települési céljai és sajátosságai	28
3.)	Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció	31
4.)	Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások	38
5.)	A foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők összetétele	43
6.)	A közfoglalkoztatás keretében ellátandó közfeladatok, azok szervezése és ütemezése az Önkormányzatnál	45
7.)	Kedvező tapasztalatok a közfoglalkoztatás során	46
8.)	Esetlegesen felmerülő problémák	46
9.)	Közfoglalkoztatási tapasztalatainak értékelése, teljesítések, eltérések tekintetében	47
10.)	Onga városban a 2013.évi közfoglalkoztatási program részletesebb összegzése	48
VI.	Összegzés	51
VII.	Irodalomjegyzék	54

I. Bevezetés

1.) A témaválasztás indokolása

Magyarországon is kiemelkedő jelentőséggel bír a foglalkoztatás szintjének emelése, a munkanélküliség csökkentése és a hatékony munkaerőpiac megvalósítása, kiszélesítése az adott településre. Az én választásom e téma tekintetében Onga városára esett, mivel itt nőttem fel, sokáig itt éltem a mindennapjaimat és a mai napig nyomon követem a város fejlődését, életét, boldogulását.

A dolgozatommal az volt a célom, hogy bemutassam és megvizsgáljam a munkanélküliség leküzdésére szolgáló lehetőségeket, Onga városában, ami a közfoglalkoztatási program lehetőségében teljesedik ki.

A városban élő munkanélküliek többsége részt vett illetve részt vesz a közfoglalkoztatás valamely formájában. A foglalkoztatási formák során a közfeladatok ellátására nagymértékű állami támogatáshoz juthatnak az önkormányzatok. Ebből kiindulva azt feltételezem, hogy az önkormányzatokon belül nemcsak az eseti jellegű munkákat, hanem a folyamatos jellegű munkaköröket is közfoglalkoztatottak végzik el és próbálják megoldani, megvalósítani. Így a rossz anyagi helyzetben lévő önkormányzatok nemcsak a felújítási munkák elvégzésére, hanem az önkormányzati működtetésű intézmények egyes állandó munkaköreinek ellátására is közmunkásokat alkalmazhatnak és alkalmaznak is folyamatosan.

Véleményem szerint a közfoglalkoztatás során csak részben csökken a munkanélküliség, oly módon hogy, a munkanélküliség kérdését véglegesen nem tudja megoldani, de esetlegesen visszavezetését szolgálja a munkavállalóknak a munka világába.

Úgy vélem és gondolom, hogy a közfoglalkoztatás kitűzött céljai és a megvalósulásának módja között nincs megfelelés. Ugyanis az önkormányzat az aktív korú nem foglalkoztatott személyek munkaerő-piaci helyzetének javítása érdekében foglalkoztatást szervez, de a programokon olyan munkanélküliek vesznek részt , akik a program befejezte

után nem törekednek állandó munkahely létesítésére és a következő közfoglalkoztatási lehetőséget várják.

A munkaerő-piaci helyzet javítása a közfoglalkoztatásban résztvevők egy rendkívül szűk körében érvényesül. Továbbá felmerült a kérdés bennem, hogy lehet-e egyáltalán megvalósítandó cél a nagyon rövid távú, határozott idejű foglalkoztatás, illetve ennek a rövid távú foglalkoztatásnak milyen hatása van hosszú távon a foglalkoztatottakra.

Dolgozatom megírása során a következő hipotézisek merültek fel:

- a közfoglalkoztatás egyes formái nem átmeneti jellegűek, hanem létrehozzák és fenntartják a közfoglalkoztatottak egy csoportját, amely majd próbál megszilárdulni a társadalom különböző rétegeiben
- az emberek nem törekednek arra, hogy állandó munkaviszonyt létesítsenek
- az önkormányzatok törekednek az így nyert munkaerő megtartására, a bevált munkások státuszának fixálása, mivel ez fontos számukra
- a közmunkásokat egyfajta kiváráó magatartás jellemzi és a közmunka lejártá után ezek az emberek tétlenségbe süllyednek az álláskeresést illetően, majd várják következő közmunka program adta lehetőségeket

Egyfajta központi probléma lehet, hogy a közfoglalkoztatás állami finanszírozásából kifolyólag a programban dolgozó emberek gyakorlatilag ingyen munkaerőt jelentenek az önkormányzatok számára, amelyek az anyagi forráshiányos státuszukból kifolyólag a lehető legtöbb feladatot ezekre az emberekre bízák. Így az önkormányzatok ezeket a feladatokat a piaci szférában jelenlevő vállalkozóknak fizetendő költségek töredékéért tudják elvégeztetni a közfoglalkoztatottakkal.

Azt is szeretném kiemelni, hogy a munkaerőpiacra visszatérők aránya alacsony és a közfoglalkoztatottak jelentős része egy ciklikusan ismétlődő rendszer részévé válnak.

Mindenesetre Onga városában élő munkanélküliek nagy részének a közmunka program adta lehetőség az egyetlen olyan esély, ami hozzásegítheti őket a jobb életminőség kialakításához, a mindennapi szükségletek meglétéhez és a társadalomba való beilleszkedés lehetőségére, integrálódására való felkészülésre.

Nagyon örülök, hogy ezáltal a program által olyan lehetőség nyílik minden munkanélküli ongai városlakó számára, ahol megmutathatják, hogy mire képesek és hogy esetlegesen mennyi lehetőség rejlik bennük.

II. Onga Város Bemutatósa

1.) A település bemutatása

Onga Város Borsod-Abaúj-Zemplén megyében, Miskolctól 8 km-re keletre, a régi Abaúj megye legdélibb csücskében található. A település a Bükk és a Zempléni hegység, illetve a Sajó és a Hernád folyók közé ékelődik, kettészeli a Bársonyos-patak, északi határainál a Vadász patak ömlik a Hernádba.

Ongán kívül még Ócsanáros, illetve Ongaújfalu található a város közigazgatási területén belül, mint önálló külterületi egységek, külterületi lakott helyek. Ócsanarost a Hernád árvizei évről évre veszélyes helyzetbe hozzák, komoly kihívás elé állítva ezzel a város önkormányzatát, mely mindeztidáig a szakhatósági szervekkel és a helyi lakossággal példaértékűen összefogva, a nagyobb katasztrófát meg tudta akadályozni.

Onga lakóinak számát tekintve az 5000 főt elérő települések közé tartozik, mely lélekszámban jelentős, 17% a cigány etnikum aránya (a 2001-es népszámlálás adatai szerint.) A település lakosságának száma folyamatosan növekszik. Onga a 240/2006.(XI.30.). Korm. rend. alapján az országos átlagot jelentősen meghaladó munkanélküliséggel sújtott település, magas a tartós munkanélküliek aránya, többgenerációs munkanélküliség kezd kialakulni. A település fejlett intézményhálózattal rendelkezik, melynek működtetése az egyre romló gazdasági helyzet ellenére az önkormányzat legfontosabb feladata.

2.) Rövid történeti áttekintés

Onga az őskortól lakott település, jelentősek a faluban talált bronzkori régészeti leletek. A település első név szerinti említése 1222-ből ered, ekkor Hunga néven említették. A törökök 1588-ban felégették a falut, de a lakosok hamarosan újraépítették. A török elleni felszabadító háború, majd a Rákóczi-szabadságharc küzdelmei Ongát sem kímélték. A falu azonban átvészelte a nehéz időszakokat. A XVIII. század már lassú fejlődést hozott a

település életében. Az 1750-es években református betelepülők érkeztek Ongára. A lakosok főleg sókereskedelemből és állattenyésztésből éltek. A falu legismertebb földesúri családja a Darvas család volt. A nagy magyar történelmi személyek közül megfordult itt II. Rákóczi Ferenc, Csokonai Vitéz Mihály és Görgey Artúr is.

A XIX. század második felében felgyorsult a polgári átalakulás. Ongán a demográfiai robbanás az 1890-es években következett be. Megszűntek a nagy járványok, csökkent a csecsemőhalandóság, jobb lett a közegészségügy helyzete, javultak az életkörülmények. Mindezek a változatlanul magas természetes szaporodás mellett népességnövekedést idéztek elő.

Miskolc iparvárossá fejlődése is kedvezően hatott Ongára. A közeli nagyváros, a jó piaci értékesítési lehetőségek, a kiépülő vasút (1860) egyre vonzóbbá tették a települést a betelepülők számára. A növekedés a XX. században sem állt meg. Az 1960-as évektől a településen jelentős építkezések kezdődtek. Többek között megépült az új iskola, óvodák, orvosi rendelők, kultúrház, tanácsolháza, könyvtár. Mára már kiépült a vezetékes ivóvíz-, a szennyvíz-, a gáz-, a telefon-, a kábeltévé-hálózat, korszerűsítették a közvilágítást, a sportpályát, a település intézményeit.

A településen – belterületbe történő csatolással – újabb utcák kialakítása történt meg 2004-ben (Csokonai, Mészáros Lázár utcák), valamint meglévő utcák meghosszabbításával közel 100 építési telek kialakítása történt meg, melyek beépítése folyamatos.

Legtöbben Miskolcra költöztek a nem egészen 10 km-re fekvő Ongára, de a megye számos településéről érkeztek ide bevándorlók. Előnyös földrajzi fekvése, a jó közlekedési lehetőségek, a település nyugodt, kiegyensúlyozott élete és természetesen Miskolc közelsége miatt Onga azon települések közé tartozik, mely Miskolc agglomerációs körzete adta lehetőségeket a maga javára fordította.

3.) A település földrajzi elhelyezkedése, főbb demográfiai jellemzők

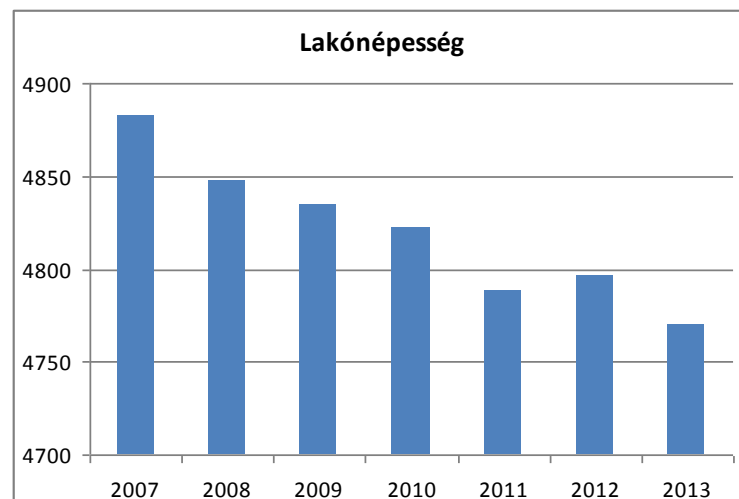
Onga elhelyezkedése kedvező, mivel két főút, a 4 km-re leágazó M3-as autópálya és Miskolc közelsége, illetve a keresztülhaladó Miskolc- Kassa vasútvonal előnyös helyzetbe hozta a települést. A várost körülölelik a különböző időkben megnyitott bányatavak,

melyek közül a legismertebbek a település keleti határánál találhatóak, számuk a kavicskitermelés következtében emelkedik. A település adottságai jó talajviszonyokkal párosulnak, a határ különböző eredetű talajfajtákból áll, ezek fekete humusz, agyag, vályogtalaj és homokos földek.

A település közúton megközelíthető volán busszal, mely Miskolcon, a Búza térről indul közvetlenül Ongára, a menetidő: 15 perc.

Vasúton a Miskolc-Hidasnémeti vonalon, Miskolcra indulva a második megálló (Felsőzsolca után) Onga, menetidő: 11 perc.

4.) Lakosság számának alakulása

1. sz. ábra Lakónépesség száma az év végén

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

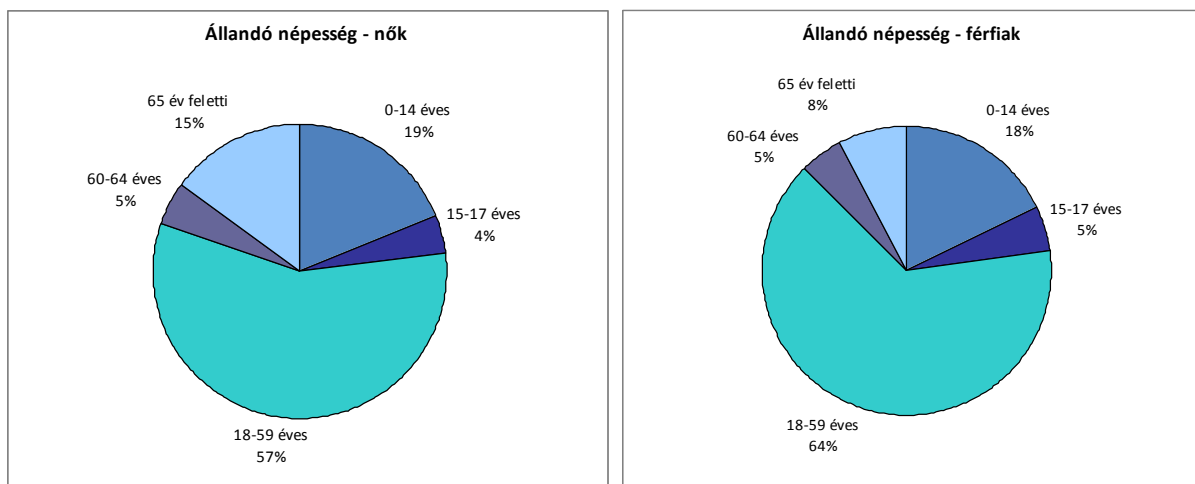
A lakosság számának csökkenése évről éve változik, mivel sajnos Onga városára is jellemző az előregedett társadalom és a fiatalon még Ongán élők és felnővők a saját életüket nem biztos, hogy a szülőhelyükön képzelik el. A KSH adatok alapján látható, hogy a lakosság száma csökken, melynek fő okai az előregedés, urbanizációs hatás és egy demográfiai tulajdonságok. A csökkenés főleg a közeli megyeszékhelynek Miskolcnak köszönhető, valamint a kevés munkahelynek, amelyet a város képes nyújtani aktív lakóinak. A munkahely alapvetően meghatározza a családok székhelyét.

Állandó népesség	fő			%	
	nők	férfiak	összesen	nők	férfiak
0-14 éves	480	425	905	53%	47%
15-17 éves	102	120	222	46%	54%
18-59 éves	1444	1541	2985	48%	52%
60-64 éves	117	118	235	50%	50%
65 év feletti	382	183	565	68%	32%
Összesen	2525	2387	4912	51%	49%

1. sz. táblázat Állandó népesség nemek szerinti aránya

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

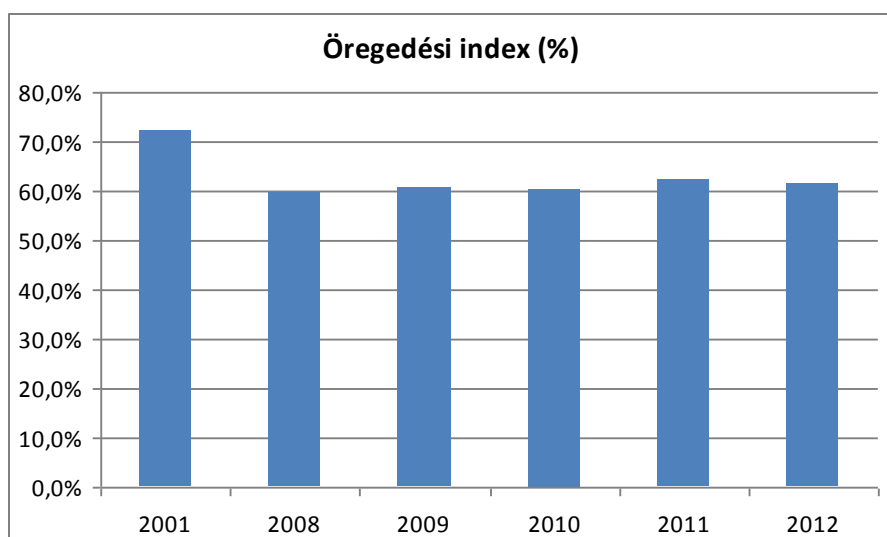
Jellemző a városra a nemek szerinti eloszlás alapján, hogy közel azonos számban vannak jelen, a lakosság nagy része középkorú, mely folyamatosan öregszik.

2. sz. ábra Állandó népesség nemek szerinti aránya

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A településen az állandó népesség kor szerinti összetételét tekintve az aktív korúak (18-64 év) aránya a legmagasabb, 3220 fő (65,55 %). A 65 év felettiek aránya az adattábla adatai szerint 11,5 százalék. Onga fiatal koreloszlású település, nem kell félni a lakosság elöregedésétől.

3. sz. ábra Öregedési index

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

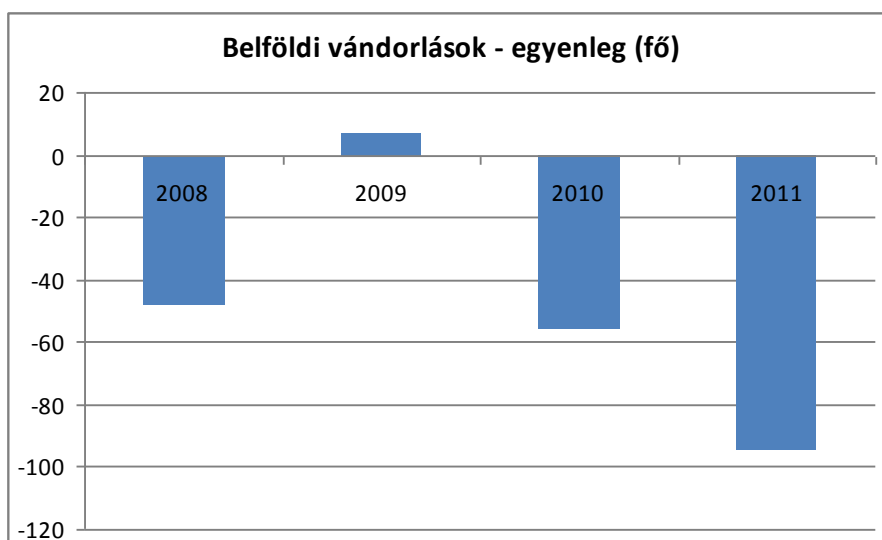
Az öregedési index az elmúlt 10 év viszonylatában nem változott, stagnál. Folyamatosan emelkedik az idősebb korosztályba tartozók száma, melyet jól ellensúlyoz a fiatalok betelepülése a város új zöld övezeti részébe. A város társadalmi szerkezete átalakul, mely fontos tényezőt jelent az ideköltözők részére. Jelenleg már a megyeszékhely „zöld övezetes lakórészének” is nevezhetjük .

5.) A migrációs adatokat az alábbi táblázat mutatja

	Odavándorlás	Elvándorlás	Egyenleg
2008	167	215	-48
2009	188	181	7
2010	110	166	-56
2011	152	192	-40

2. sz. táblázat Belföldi vándorlások

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

4. sz. ábra Belföldi vándorlások

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

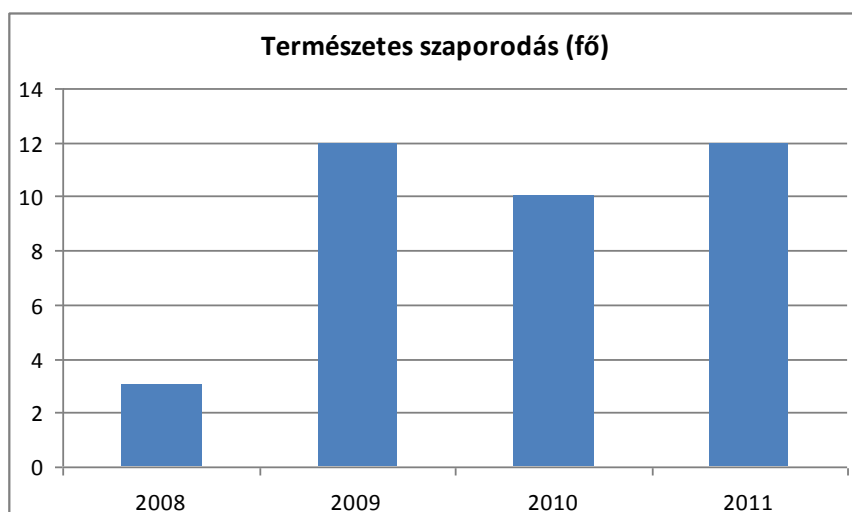
A fenti 2. számú táblázat és 4. ábra jól mutatják, hogy minimális migráció jelentkezik a város állandó lakosságához viszonyítva. A válság hatása látható az ábrákon, mivel város lakosságának egy része kénytelen volt a közeli Miskolcra költözni anyagi indokok miatt, valamint az egész Kelet-Magyarországot sújtó növekvő munkanélküliség változásra kényszeríti a lakosokat. Ennek száma azonban jelen város esetében nem annyira jelentős, 1-2 %-ot érint.

6.) A születések és halálozások száma az utolsó öt évben

	Élve születések száma	Halálozások száma	Természetes szaporodás (fő)
2008	56	53	3
2009	57	45	12
2010	61	51	10
2011	57	45	12

3. sz. táblázat Természetes szaporodás

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

5. sz. ábra Belföldi vándorlások

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A születések és a halálozás aránya nem követi az országos trendet. Magasabb a születések száma, mint az adott évben a halálozásoké. A település lakosságszáma alig változott, minimális csökkenés következett be az utolsó öt évben, pedig az elvándorlások száma általában magasabb, mint a beköltözéseké.

7.) Értékek, küldetés

Onga Város Önkormányzata folyamatosan érvényesíti az esélyegyenlőségi szempontokat a település működését, fejlesztését meghatározó tevékenységeket, mely megvalósul a közfoglalkoztatási program keretein belül is. Az esélyegyenlőség megvalósítását horizontális elvnek tekinti, esélyegyenlőségi politikáját munkáltatói szerepkörben, közvetlen szolgáltatásai során és intézményfenntartói szerepkörben is érvényesíti, mely eszközének a közfoglalkoztatást tekinti és e program keretein belül kívánja és tudja csak megvalósítani.

Onga Város alapvető küldetése, hogy biztosítsa a településen a szegregációmentesség és az egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesülését, munkanélküliség csökkentését, felzárkóztatásokat. A szolgáltatásokhoz való hozzáférés esélyegyenlőségének biztosításán túl célul tűzte ki az esélyteremtést támogató lépések, szolgáltatások megvalósítását a hátrányos helyzetű gyermekek és felnőttek hátrányainak kompenzálása és az esélyegyenlőség előmozdítása érdekében.

8.) Célok

„Fontos kérdés hazánk számára is milyen célt fogalmazunk meg a közfoglalkoztatás számára, hiszen a várt eredményeket is ehhez lehet igazítani.” ¹

Az esélyegyenlőség minden állampolgár számára fontos érték, melynek érvényesítése nem csak a jogszabályok által meghatározott kötelezettség, hanem hosszú távú érdek is.

¹ Koltai Luca (2013) A közfoglalkoztatás szerepe válság idején az Európai országokban, Munkaügyi Szemle 57.évf I. szám pp 27

Onga Város Önkormányzata érvényesíteni kívánja a közfoglalkoztatás keretein belül:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a megkülönböztetés tilalmát,
- a társadalmi szolidaritást,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,

a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szervével (tankerülettel).

III. Az „Út a munkához” program ismertetése, értékelése

„A 2008. évi gazdasági válság hatására beindított „Út a munkához program” radikálisan felpörgette a közfoglalkoztatás rendszerét”²

„Napjaink egyik legégetőbb problémája a tartós munkanélküliség, amely jelentős részben a gazdasági szektorok átalakulásának, a gyorsan változó munkaerő-piaci viszonyoknak a következménye. A szakképzetlen munkavállalók, továbbá a gazdaság által már nem keresett szakképzettséggel rendelkezők sajnos kiszorulnak a munkaerőpiacról, és egyre jelentősebb arányban válnak a segélyezési rendszer alanyaivá. Az utóbbi években egyre több azon fiatalok száma is, akik egyáltalán nem találnak állást, így munkatapasztalatot sem tudnak szerezni.

A tartós munkanélküliség elszegényedést, a lakhatási körülmények romlását, a szegénység átörökítését idézheti elő, kitörni belőle az idő előrehaladtával egyre nehezebb. Ahhoz, hogy ezen a helyzeten változtatni lehessen, a segélyezési rendszer passzív eszközeiről, az aktív eszközökre, azaz a közfoglalkoztatásban, a munkaerő-piaci programban való részvételre és a képzésre kell a hangsúlyt és a segítség módjait helyezni.

Ehhez a szociális ellátórendszernek is változnia kell, mégpedig úgy, hogy a szociális biztonsághoz való jog garantálása mellett az aktivitás megőrzését és az öngondoskodás elvének erősítését, a munkaerőpiacon való elhelyezkedést gátló tényezők felszámolását is biztosítsa.

Kiemelt cél, hogy a munkára képes, tartósan munkanélküli személyek – akik 2008. évig egy típusú ellátásban, rendszeres szociális segélyben részesültek – a korábbiaknál fokozottabb mértékben vegyenek részt valamely közfoglalkoztatási formában, annak érdekében, hogy rendszeres munkajövedelemhez jussanak.

Az alacsony iskolai végzettségű munkavállalók számára ugyanis a nyílt munkaerőpiacra való visszakerülés első lépcsőjét a közfoglalkoztatásban való részvétel jelentheti. Azoknak

² Kulinyi Márton (2013) A közfoglalkoztatás változó céljai, Munkaügyi Szemle 57.évf I. szám pp 21

a személyeknek, akik életkorukból, egészségi állapotukból, sajátos egyéni élethelyzetből adódóan nem tudnak munkát vállalni, nem kell részt venniük a közfoglalkoztatásban, és továbbra is kaphatják a rendszeres szociális segélyt.

Rendkívül fontos, hogy a szociális ellátórendszerben lévő és bekerülő emberek foglalkoztatása szervezett keretek között történjen. Ezért kiemelt jelentőségű a közfoglalkoztatás szervezése, a közfoglalkoztatási terv a településen élők adottságaihoz és a helyi sajátosságokhoz, lehetőségekhez igazodó elkészítése.

Ennek kidolgozása a települési önkormányzatok feladata, de a munkaerőpiaci szervek is részt vesznek az előkészítés folyamatában, illetve a megvalósítás segítségével. Ez a program ugyanis csak akkor lehet sikeres, ha az önkormányzatok és a munkaügyi szervezetek közös erővel, együttműködve látják el a feladatokat.

Mindezekről az „Út a munkához” program keretébe illesztetten,

- 2008. december 15-én döntött az Országgyűlés, az egyes szociális és foglalkoztatási törvények módosításáról szóló 2008. évi CVII. törvényben (továbbiakban: Eszft.),
- módosultak a végrehajtási rendeletek is, az önkormányzatokat érintően a pénzügyi és természetbeni szociális ellátásokkal kapcsolatos egyes kormányrendeletek módosításáról szóló 341/2008. (XII.30.) Korm rendelettel.

A Foglalkoztatási és Szociális Hivatal (FSZH) szakemberei nemcsak ezen tájékoztatóval, de módszertani útmutatókkal és továbbképzésekkel is elő kívánják segíteni a törvény végrehajtását.

1.) „Út a munkához” program célja, a változások iránya

A program kiemelt célja, hogy komplex intézkedéseivel járuljon hozzá ahhoz, hogy a munkára képes, tartósan munkanélküli személyek a korábbiaknál fokozottabb mértékben

vegyenek részt valamely közfoglalkoztatási formában, hogy rendszeres munkajövedelemhez jussanak, és közelebb kerüljenek a munka világához.

A változások célja többirányú:

- a segélyezettek munka-erőpiaci pozíciójának javítása,
- a segélyezés munka ellen ösztönző hatásának mérséklése,
- a foglalkoztatás növelése,
- a szociális és munkaügyi szolgáltatások együttműködésének erősítése a segélyezettek integrációja érdekében.

A program előkészítése során figyelembe vett és alkalmazott alapelvek:

- együttesen érvényesüljön a társadalmi szolidaritás és az egyéni felelősség,
- aki képes dolgozni, az munkával járuljon hozzá a közteherviseléshez,
- a minimum szintű ellátást továbbra is biztosítani szükséges az arra rászorulóknak,
- a segítségnyújtás és az együttműködéssel szemben támasztott körülmények, valamint ezekhez kapcsolódó szankciók együttesen kerüljenek alkalmazásra.

A szociális törvény módosításával 2009. évtől a hátrányos munkaerő-piaci helyzetű, aktív korú személyek ellátórendszere differenciálódik, a rendszeres szociális segély már csak egyik formája lesz az önkormányzati ellátásoknak.

Mindez kifejeződik a törvény alcímében is „Aktív korúak ellátása”, amelynek szabályai sokkal jobban figyelembe veszik az egyéni élethelyzetet, képességeket, a munkára való ösztönzést.

Az ellátásra jogosultak közül:

a.) a munkavégzésbe bevonhatók:

- közfoglalkoztatásban vesznek részt és különböző típusú munkaerő-piaci, valamint szociális szolgáltatások járnak részükre,

- pénzbeli ellátásként pedig rendelkezésre állási támogatás (továbbiakban: RÁT) illeti meg őket, ha közfoglalkoztatásban nekik nem felróható okból, nem tudnak részt venni,

b.) képzésbe bevonhatók: a szociális ellátás folyósításának feltétele, hogy aki 35. életévét nem töltötte be, és általános iskolai végzettséggel nem rendelkezik olyan képzésben köteles részt venni, amely az általános iskolai végzettség megszerzésére, vagy a szakképzés megkezdéséhez szükséges kompetenciák megszerzésére irányul. A képzés időtartamára, ha keresetpótló juttatást nem állapítanak meg részükre, a RÁT illeti meg őket.

c.) a munkavégzésre nem kötelesek: továbbra is rendszeres szociális segítyt kapnak (továbbiakban: RSZS), számukra a közfoglalkoztatásban való részvétel nem előírás, ugyanakkor a segélyre jogosult személy is vállalhatja az önkormányzattal kötött megállapodásban, hogy részt vesz a közfoglalkoztatásban, (ebben az esetben a RÁT szabályokat kell rájuk alkalmazni).

Az aktív korúak ellátására jogosultak körébe tartozó személyek közül a közfoglalkoztatásban, vagy képzésben részt vevőket az állami foglalkoztatási szerv álláskeresőként veszi nyilvántartásba, és velük álláskeresői megállapodást köt.

Ennek keretében ez a személyi kör képzésben és közfoglalkoztatásban vesz részt. A közfoglalkoztatás feltételeit a települési önkormányzatok biztosítják. A munkavégzés időtartamára természetesen munkabér jár, pénzbeli ellátást, azaz a rendelkezésre állási támogatást pedig csak arra az időtartamra kell folyósítani, amikor a jogosult számára az önkormányzat éppen nem tud munkát biztosítani.

A közfoglalkoztatás hatékony megvalósítása érdekében a települési önkormányzatoknak, vagy társulásaiknak egyéves időtartamra közfoglalkoztatási tervet kell készíteniük.

A fenti változások az eddigiekhez viszonyítva sokkal inkább igénylik a települési önkormányzatok és a munkaügyi kirendeltségek szoros együttműködését, egymás munkájának, szabályrendszerének ismeretét, és a rendszeres kapcsolattartást a szervezetek között.

Az önkormányzatoknak is ismerniük kell az ellátásban részesülők tájékoztatása érdekében az álláskeresési megállapodás tartalmát, illetve munkaügyi szervezetek eszközrendszerét, amely a munkavállalás segítésében igen széleskörű. Az Flt. szerinti ellátások és szolgáltatások mellett kiemelt jelentősége van a képzésben, továbbképzésben, átképzésben való részvétel biztosításának.

A munkaügyi kirendeltségek állasközvetítési lehetőségei - nemcsak a közfeladatok államilag finanszírozott ellátására korlátozódnak, mint az önkormányzatoké, hanem - az elsődleges munkaerőpiacra történő elhelyezésre is kiterjednek.

2.) Az „Út a munkához” program jogszabályi háttere

Az egyes szociális és foglalkoztatási tárgyú törvények módosításáról szóló 2008. évi CVII. törvény (Eszft.) az alábbi törvények módosításait tartalmazza:

- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (Flt.)
- a munkaügyi ellenőrzésről szóló 1996. évi LXXV. törvény (Met.)
- a pályakezdő fiatalok, az ötven év feletti munkanélküliek, valamint a gyermekek gondozását, illetve családtag ápolását követően munkát keresők foglalkoztatásának elősegítéséről, továbbá az ösztöndíjas foglalkoztatásról szóló 2004. évi CXXIII. törvény (Pmtv.)
- a foglalkoztatás bővítése és rugalmasabbá tétele érdekében szükséges intézkedésekről szóló 2005. évi CLXXX. törvény (Fbrt.)

Szükséges a fenti törvények módosításainak teljes körét áttekinteni, mivel az aktív korúak ellátása tekintetében a települési önkormányzatok és a jegyzők feladatköreit, illetve az

ellátásban részesülőket valamennyi módosítás érinti, kiemelten természetesen az Szt. és az Ftt. új szabályai.

A törvények módosítása maga után vonja a különböző végrehajtási rendeletek változásait is, amelyek közül jelen esetben elsősorban a szociális tárgyú rendeletekkel foglalkozunk, nevezetesen

- az egyes pénzbeli szociális ellátások elszámolásának szabályairól szóló 62/2006.(III.27.) Korm. rendeletnek (Er.)
- a pénzbeli és természetbeni szociális ellátások igénylésének és megállapításának, valamint folyósításának részletes szabályairól szóló 63/2006.(III.27.) Korm. rendeletnek (R).

a pénzbeli és természetbeni szociális ellátásokkal kapcsolatos egyes kormányrendeletek módosításáról szóló 341/2008. (XII.30.) Korm. rendelettel történt módosítása.

Ezen jogszabályok együttesen, egymást kiegészítve tartalmazzák azokat a szabályokat, amelyek az „Út a munkához” program megvalósításához szükségesek, és egyben összhangot teremtenek a munkanélküliekkel foglalkozó szervezetek, hatóságok tevékenységében.”³

³ Forrás: Jegyző és Közigazgatás szaklap 2009.januári Melléklete

IV. A közfoglalkoztatás rendszere

„A közfoglalkoztatás átalakítása következtében 2011. január 1-jétől megszűnt a közmunkaprogram, a közcélú munka és a közhasznú munkavégzés, melyeket az egységes közfoglalkoztatás rendszere váltott fel.

„A közfoglalkoztatási intézményrendszer legfontosabb feladata a tartósan munka nélkül lévők aktivizálása és annak megakadályozása, hogy a munkájukat újonnan elveszített álláskeresők tekintetében bekövetkezzen a munka világtól való elszakadás folyamata. A közfoglalkoztatás ideje alatt a közfoglalkoztatottak munka-erőpiaci támogatást és képzési támogatást vehetnek igénybe, hogy a megszerzett gyakorlat birtokában a határozott idejű közfoglalkoztatást követően munkát tudjanak vállalni az elsődleges munkaerőpiacon.”⁴

A közfoglalkoztatás a munkaviszony egy speciális formája, támogatott „tranzitfoglalkoztatás”, amelynek célja, hogy a közfoglalkoztatott sikeresen vissza-, illetve bekerüljön az elsődleges munkaerő-piacra. A közfoglalkoztatás átmeneti munkalehetőséget biztosít azok számára, akiknek az önálló álláskeresőse hosszú ideig eredménytelen.

A változások a közfoglalkoztatás támogatási rendszerét és feltételeit is alapjaiban érintették. Az új rendszerben az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet a belügyminiszter szakpolitikai feladat- és hatáskörébe utalta a közfoglalkoztatást. Elmondható, hogy a közfoglalkoztatás részben betölti a korábbi közmunkaprogramok szerepét és funkcióját, azonban semmiképpen nem említhető annak jogutódjaként.

A közfoglalkoztatás számottevő lehetőséget jelent a halmozottan hátrányban lévő, foglalkoztatást helyettesítő támogatásban (a továbbiakban: FHT) részesülő, illetve álláskeresői vagy szociális ellátásra nem jogosult álláskeresők (kiemelten a megváltozott munkaképességűek, a hajléktalanok, menekültek, roma nemzetiségű álláskeresők) átmeneti jellegű, határozott időtartamú foglalkoztatására.

⁴ Bagó József (2013): A közfoglalkoztatás célja és szabályozása, Munkaügyi Szemle 57 évf. I. szám pp 4-5

Azt, hogy ki lehet közfoglalkoztatott, a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló **2011. évi CVI. törvény** (a továbbiakban: Kftv.) határozza meg.

Eszerint **közfoglalkoztatott az lehet, aki**

- munkaviszonyt létesíthet,
- 16. életévét betöltötte, és
- a munkaügyi kirendeltségen regisztrált álláskereső – FHT-ban részesülő, illetve álláskeresői vagy szociális ellátásra nem jogosult álláskereső – vagy a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól szóló törvény szerinti rehabilitációs ellátásban részesülő személy.

A Kftv. szerint **közfoglalkoztató lehet:**

- helyi és nemzetiségi önkormányzat, valamint ezek jogi személyiséggel rendelkező társulása,
- költségvetési szerv (például: vízügyi igazgatóságok, erdőgazdaságok, nemzeti parkok),
- egyházi jogi személy,
- közhasznú jogállású szervezet,
- civil szervezet,
- állami és önkormányzati tulajdon kezelésével és fenntartásával megbízott, vagy erre a célra az állam, önkormányzat által létrehozott gazdálkodó szervezet,
- víztársulat,
- erdőgazdálkodó (magánerdőgazdálkodó),
- szociális szövetkezet,
- vasúti pályahálózat-működtető szervezet,
- a kötelező önkormányzati feladat ellátásában közreműködő, törvény alapján kijelölt közérdekű szolgáltató.

A közfoglalkoztatók meghatározott körébe tartozás mellett vizsgálni kell azt is, hogy melyek azok a tevékenységek, amelyek közfoglalkoztatás keretében végezhetők. Ezek a tevékenységek a Kftv. szerint a következők:

- a Kftv.-ben meghatározott feladat, továbbá törvény által előírt állami feladat, vagy
- a helyi önkormányzatokról szóló törvényben előírt kötelező vagy önként vállalt feladat, vagy
- a nemzetiségek jogairól szóló törvényben előírt kötelező vagy önként vállalt feladat,
- a helyi vagy azon túlmutató közösségi – így különösen –
 - egészségmegőrzési,
 - szociális,
 - nevelési, oktatási,
 - kulturális, kulturális örökség megóvása, műemlékvédelmi,
 - természet-, környezet- és állatvédelmi,
 - gyermek- és ifjúságvédelmi, sport,
 - közrend és közlekedésbiztonsági,
 - ár- és belvízvédelmi célú,
 - közforgalom számára megnyitott út, híd, alagút fejlesztéséhez, fenntartásához és üzemeltetéséhez kapcsolódó szükségletek kielégítését szolgáló feladat, vagy
- a Kormány által meghatározott közösségi célok megvalósítását elősegítő feladat.

További feltétel, hogy a felsorolt feladatok kizárólag akkor láthatók el közfoglalkoztatás keretében, ha a feladat ellátására törvény nem ír elő közalkalmazotti, közszolgálati vagy kormányzati szolgálati jogviszonyt.

A közfoglalkoztatásban végzett tevékenység a fentiekén túl nem lehet nyereségérdekelt, piac- és profitorientált.

A közfoglalkoztatási jogviszony a közfoglalkoztató és közfoglalkoztatott által kötött közfoglalkoztatási szerződéssel jön létre, amelyet írásba kell foglalni.

A közfoglalkoztatási jogviszonyra a Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény rendelkezéseit a Kftv.-ben meghatározott eltérésekkel kell alkalmazni.

1.) A közfoglalkoztatási jogviszony legfontosabb sajátosságai a következők

- csak határozott időre (legfeljebb 11 hónap) létesíthető,
- a jogviszony tartamát naptárilag vagy más alkalmas módon meg kell határozni (közfoglalkoztatási szerződésben),
- próbaidő nem köthető ki,
- a rendes munkaidő időtartama napi 4, 6 vagy 8 óra lehet,
- a közfoglalkoztatott közfoglalkoztatási bérre (77 300 forint) vagy – középfokú iskolai végzettséget és szakképesítést igénylő munkakör betöltése esetén, ha rendelkezik a munkakör betöltéséhez szükséges végzettséggel és szakképesítéssel – közfoglalkoztatási garantált bérre (99 100 forint) jogosult,
- a munkavezető külön jogszabályban meghatározott közfoglalkoztatási bérre (85 050 forint) vagy – középfokú iskolai végzettséget és szakképesítést igénylő munkakör betöltése esetén, ha rendelkezik a munkakör betöltéséhez szükséges végzettséggel és szakképesítéssel – közfoglalkoztatási garantált bérre (109 040 forint) jogosult, közfoglalkoztatási jogviszonyban történő foglalkoztatás esetén,
- az állásidőre a közfoglalkoztatott külön jogszabályban meghatározott bérezésre (1160 forint/nap) jogosult,
- a szabadság mértéke közfoglalkoztatási jogviszonyban naptári évenként 20 munkanap,
- a szabadsága tartamára a közfoglalkoztatottat közfoglalkoztatási bér, illetve közfoglalkoztatási garantált bér illeti meg,
- a betegszabadsága tartamára a közfoglalkoztatottat a közfoglalkoztatási bér, illetve a közfoglalkoztatási garantált bér 70%-a illeti meg,
- fizetés nélküli szabadságot köteles engedélyezni a közfoglalkoztató, ha a közfoglalkoztatott a közfoglalkoztatási jogviszony időtartama alatt olyan munkáltatónál, aki nem lehet közfoglalkoztató, legalább 3 nap, legfeljebb 90 nap időtartamú határozott idejű munkaviszonyt létesít, kivéve, ha a közfoglalkoztató a munkavégzéshez kapcsolódóan a képzés lehetőségét is biztosítja,

- várandóssága idejére egészségi állapotának megfelelő munkakört kell felajánlani a közfoglalkoztatott számára, ha a munkaköri alkalmasságára vonatkozó orvosi vélemény alapján a munkakörében nem foglalkoztatható,
- foglalkoztathatósági szakvéleményezést kell kérni a közfoglalkoztatás megkezdése előtt, amely azt határozza meg, hogy a munkavállaló mely foglalkozási korlátozás mellett folytathat kereső tevékenységet,
- önkormányzati közfoglalkoztatás esetén a munkaügyi központ, más közfoglalkoztatás esetében a közfoglalkoztató kezdeményezi a foglalkoztathatósági szakvéleményezést,
- a foglalkoztathatósági szakvélemény kiállításától számított egy évig érvényes, és több foglalkoztatónál felhasználható.

A Kftv. három hónap időtartamra kizárja a közfoglalkoztatásból mindazokat, akiket tanköteles gyermekük mulasztása miatt szabálysértés elkövetéséért három hónapon belül jogerősen elmarasztaltak, valamint akik a helyi önkormányzati rendeletben előírt, a lakókörnyezet (kert, udvar, jogszabályban meghatározott, az ingatlanhoz kapcsolódó közterület) rendezettségének biztosítására vonatkozó kötelezettségüket nem teljesítik. A kizárásról a munkaügyi kirendeltség dönt a Szabálysértési Nyilvántartási Rendszer adatai, valamint – a helyi önkormányzati közfoglalkoztatás kivételével – a jegyző igazolása alapján.

A közfoglalkoztatási jogviszony alapján a közfoglalkoztatott jogosultságot szerez társadalombiztosítási- és nyugellátásra (táppénz, nyugdíj). Ennek megfelelően – a munkabérhez hasonlóan – a közfoglalkoztatási bért is terhelik a következő levonások:

- személyi jövedelemadó (16%)
- nyugdíjjárulék (10%)
- egészségbiztosítási járulék (7%)
- munkaerő-piaci járulék (1,5%)

2.) A közfoglalkoztatás támogatása

A közfoglalkoztatási támogatások típusait és a támogatások igénybevételre vonatkozó szabályokat a közfoglalkoztatásokhoz nyújtható támogatásokról szóló 375/2010. (XII. 31.) Korm. rendelet tartalmazza.

3.) Munkaerő-piaci célcsoport

- munkaügyi kirendeltségen regisztrált álláskereső – FHT-ban részesülő, illetve álláskeresői vagy szociális ellátásra nem jogosult álláskereső –, valamint
- a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól szóló törvény szerinti rehabilitációs ellátásban részesülő személyek.

A munkaerő-piaci célcsoport foglalkoztatásához a következő formákban nyújtható támogatás:

- rövid időtartamú foglalkoztatás támogatása (legfeljebb 4 hónap időtartam, napi 4 órás munkaidő),
- hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása (legfeljebb 11 hónap időtartam, napi 6-8 órás munkaidő),
- országos közfoglalkoztatási program támogatása (legfeljebb 11 hónap időtartam, napi 8 órás munkaidő),
- mintaprogram támogatása (legfeljebb 11 hónap időtartam, napi 8 órás munkaidő),
- közfoglalkoztatás mobilitását szolgáló támogatás (legalább 60 nap, legfeljebb 11 hónap időtartam),
- vállalkozás részére foglalkoztatást helyettesítő támogatásban vagy rehabilitációs ellátásban részesülő személy foglalkoztatásához nyújtható támogatás.

A közfoglalkoztatási jogviszonyok legfeljebb 11 hónap időtartamúak lehetnek, amelybe bele kell számítani az azonos naptári évben már közfoglalkoztatásban töltött időtartamot.

A közfoglalkoztatásért felelős miniszter egyedi döntésével engedélyezett, az általánostól eltérő támogatási időszak (naptári éven átnyúló és/vagy 11 hónapnál hosszabb idő) alatt

megvalósuló közfoglalkoztatási programok esetében a határozott idejű közfoglalkoztatási jogviszonyok hossza igazodhat a program hosszához, ez esetben az összeszámlítás szabályait sem kell alkalmazni.

A rövid és hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás, az országos közfoglalkoztatási program, valamint a mintaprogram esetén támogatás nyújtható:

- bérköltséghez (közfoglalkoztatási bér, közfoglalkoztatási garantált bér, teljesítménybér, illetve vállalkozás esetében munkabér) és az ahhoz kapcsolódó szociális hozzájárulási adóhoz, valamint
- közvetlen költségekhez, illetve speciális esetekben a szervezési költséghez a jogszabály által meghatározott mértékben.

A mintaprogramok, illetve a mintaprogramra épülő további közfoglalkoztatási programok esetében az alábbi beruházási, illetve dologi költségek elszámolására van lehetőség:

4.) Beruházási költség

1. Beruházási költségek és kiadások:

- a) ingatlan megvásárlása (kizárólag a közfoglalkoztatásért felelős miniszter hozzájárulásával),
- b) olyan forgóeszközök megvásárlása, amelyek rendeltetésüknek megfelelően elhasználatra kerülnek (vetőmag, üzemanyag, építési anyagok, hízóállatok stb.),
- c) munkaeszköznek nem minősülő befektetett eszközök (tenyészállat, ingatlan vagy más tárgyi eszköz tartozéka) vásárlása, pénzügyi lízingje,
- d) az a)-c) pontban foglalt tárgyi eszközök üzembe helyezésének, használatba vételének, bővítésének költségei,
- e) az a)-c) pontban foglalt tárgyi eszközök beszerzésével, előállításával, üzembe helyezésével, használatba vételével kapcsolatban felmerült költségek (tervezési díj, szállítási költség, a beszerzéshez közvetlenül kapcsolódó vállalkozási díj – különösen, ha jogszabály írja elő szakember közreműködését /pl. gáz vagy elektromos hálózat szerelés/, vagy a szavatossági jogok/, vagy a garanciális jogok gyakorlásának feltétele a szakember által történő üzembe helyezés),

2. 200 000 Ft, vagy azt meghaladó egyedi értékű tárgyi eszközök:

- a) a munkavégzéshez nélkülözhetetlen nagy értékű munkaeszközök (minden gép, készülék, szerszám vagy berendezés, amelyet a munkavégzés során alkalmaznak vagy azzal összefüggésben használnak).

5.) Dologi (közvetlen) költség

1. Foglalkozás-egészségügyi vizsgálat térítési díja.
2. Munka- és védőruházat, egyéni védőeszköz (függetlenül attól, hogy megvásárolják, bérlik, vagy lízingelik).
3. Utazási költségtérítés.
4. Munkásszállítás költsége:
 - a) munkásszállításhoz használt jármű (függetlenül attól, hogy megvásárolják, bérlik, vagy lízingelik),
 - b) munkásszállításhoz használt jármű üzemeltetésének költsége (ideértve: vezető bére, üzemanyag, szervízelés stb.).
5. A munkavégzéshez nélkülözhetetlen kis értékű munkaeszközök (minden gép, készülék, szerszám vagy berendezés, amelyet a munkavégzés során alkalmaznak vagy azzal összefüggésben használnak, függetlenül attól, hogy megvásárolják, bérlik, vagy lízingelik).

Közfoglalkoztatási támogatás kérelemre nyújtható. A kérelmet a közfoglalkoztatónak a tervezett közfoglalkoztatás helye szerint illetékes munkaügyi központhoz, több munkaügyi központ illetékességi területén megvalósuló közfoglalkoztatás esetén a közfoglalkoztató székhelye szerint illetékes munkaügyi központhoz kell benyújtani. A támogatásról hozott döntés alapján a járási hivatal járási munkaügyi kirendeltsége, illetve országos közfoglalkoztatási program esetén a munkaügyi központ hatósági szerződést köt a kérelmezővel (támogatottal). A közfoglalkoztató kérelmére a jogszabályban meghatározott mértékű előleg folyósítható.

6.) A közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó képzések

- **Országos közfoglalkoztatási programokhoz kapcsolódó képzések**

Országos közfoglalkoztatási programokhoz kapcsolódóan a közfoglalkoztatók igényei szerint indulnak szakmai képzések, amelyek – a képzés jellegétől függően tanúsítvány vagy OKJ-s bizonyítvány megszerzésével zárulnak. (A nagy létszámú közfoglalkoztatottat alkalmazó vízügyi, erdőgazdálkodási területen például jellemzően kisgépkészítő, erdőművelő, motorfűrész kezelő képzések indulnak.)

- **Közfoglalkoztatási mintaprogramokhoz kapcsolódó mezőgazdasági képzések**

A közfoglalkoztatási mintaprogram mezőgazdasági elemében a képzésben történő részvétel kötelező. A képzésben résztvevők háztáji állattartás, háztáji növénytermesztés és tartósítás, vagy háztáji növénytermesztés és állattartás ismereteket biztosító elméleti és gyakorlati képzésben részesülnek.”⁵

⁵ Forrás: Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat honlap
http://www.afsz.hu/engine.aspx?page=nfsz_kozfoglalkoztatasi (letöltés : 2014.03.24)

V. Onga Városában a foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció,segélyezés és a közfoglalkoztatási tapasztalatok

1.) A település jellemzői, helyzetelemzés

A település fekvéséből adódóan hátrányos helyzetűnek mondható. Kevés a munkalehetőség és nincs idegenforgalom. A lakosság 17 %-a cigány etnikumhoz tartozik.

A lakosság egy része egyre romló anyagi és egzisztenciális viszonyok között él. Alacsony képzettségük miatt el sem tudnak helyezkedni. Jelentős az elszegényedés és a szociális ellehetetlenülés. Alacsony képzettségüktől fogva, megyénkben tartós munkalehetőségre nem számíthatnak.

Számukra csak ez a program jelenti az aktív foglalkoztatást és némi kereseti lehetőséget.

Városunk lakónépessége kb 5003 fő.

Onga Városában 2013.évben közfoglalkoztatásban résztvevők száma: 150 fő

<u>Kor/év</u>	<u>(fő)</u>
0-17	1575
18-59	2434
60-X	994
<u>Összesen:</u>	5003

2.) A közfoglalkoztatás települési céljai és sajátosságai

Az utóbbi évtized gazdasági-társadalmi folyamatai egyre nagyobb terhet rónak az Önkormányzatra a szociális ellátás kapcsán, úgy a segélyezés, mint a személyes gondoskodás vonatkozásában.

A program kiemelt célja, hogy komplex intézkedésekkel járuljon hozzá ahhoz, hogy a munkára képes, tartósan munkanélküli személyek a korábbiaknál fokozottabb mértékben

vegyenek részt valamely közfoglalkoztatási formában, hogy rendszeres munkajövedelemhez jussanak, és közelebb kerüljenek a munka világához.

„A munkanélküliség közvetlenül, és közvetve szegénységet, az pedig lemondást, a társadalomból való teljes kiszakadást szül.”⁶

Rendkívül fontos, hogy a szociális ellátórendszerben lévő és bekerülő emberek foglalkoztatása szervezett keretek között történjen. Ezért kiemelt jelentőségű, hogy a közfoglalkoztatás szervezése a településen élők adottságaihoz és a helyi sajátosságokhoz, lehetőségekhez igazodjon.

Figyelembe kell venni az iskolai végzettséget, a nem és kor szerinti összetételt, valamint a korábbi évek tapasztalatait.

A jelenlegi munkanélküli ellátottak közül a férfiak aránya magasabb, ez abból is adódik, hogy a család nő tagjai viszonylag hosszú ideig egyéb ellátásban GYED, GYES részesülnek, gyermeküket nevelik.

Az alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkezők körében kismértékű az elhelyezkedések száma. A 2013-as év tapasztalatai alapján nagy számban a szakmunkás és az érettségizett munkavállalók önerőből elhelyezkednek vagy a közfoglalkoztatás rendszerében is könnyebben foglalkoztathatóak.

A Munkaügyi Központnál nyilvántartott pályakezdő fiatalok száma egyre nő, általános iskolai, illetve szakiskolai, középiskolai tanulmányaikat sokan nem fejezik be, így még ma is nő a szakképzetlen munkanélküliek száma.

A válság következtében egyre nő az 55 év feletti munkájukat elvesztő állástalanok száma, az újra munkába állás koruknál fogva nagyon nehéz.

⁶ Artner Annamária (2013): Közfoglalkoztatás és versenyképesség, Munkaügyi Szemle 57.évf I. szám pp 6

Konkrét célok:

- A közfoglalkoztatás keretében folyamatos és értékteremtő munka biztosításával a résztvevők szerezzenek munkatapasztalatot, elevenítsék fel tudásukat, váljanak képessé a folyamatos és minőségi munkavégzésre, készítsen fel az elsődleges munkaerőpiacra való kilépésre.
- A résztvevők közösségi munkavégzés keretében járuljanak hozzá a település közfeladatainak ellátásához.
- A megélhetés forrása ne a segély, hanem az értelmes, értéket termelő munka legyen.
- A közfoglalkoztatást keretében végzendő munkák során, ráébredjenek arra, hogy ez lehet egy átmeneti állapot, amely hozzásegíti őket a teljes munka világába való vissza illetve bekerüléséhez

A programban résztvevők célcsoportjai

1. alacsony iskolai végzettséggel, elavult szakmával rendelkezők:

Ők képezik a munkanélküli, illetve rendszeres szociális segélyezettek, foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők döntő többségét.

2. pályakezdők:

A szakmai tapasztalatok, gyakorlat hiánya nehezíti elhelyezkedésüket. Szükséges lenne a fiatalok helyben történő foglalkoztatása.

3. az 55 év felettiek különös tekintettel a nyugdíj előtt állókra:

A térségben történt nagy ipari üzemek bezárásának következtében az ebbe a kategóriába tartozó munkanélküliek száma megemelkedett. Többségük alacsony iskolai végzettséggel, elavult szakmával rendelkezik.

4. romák:

Halmazottan hátrányos helyzetű csoport többségében alacsony iskolai végzettségük miatt gyakori a többgenerációs munkanélküliség. A cégek a megfelelő iskolai végzettség esetén sem szívesen foglalkoztatják őket.

3.) Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

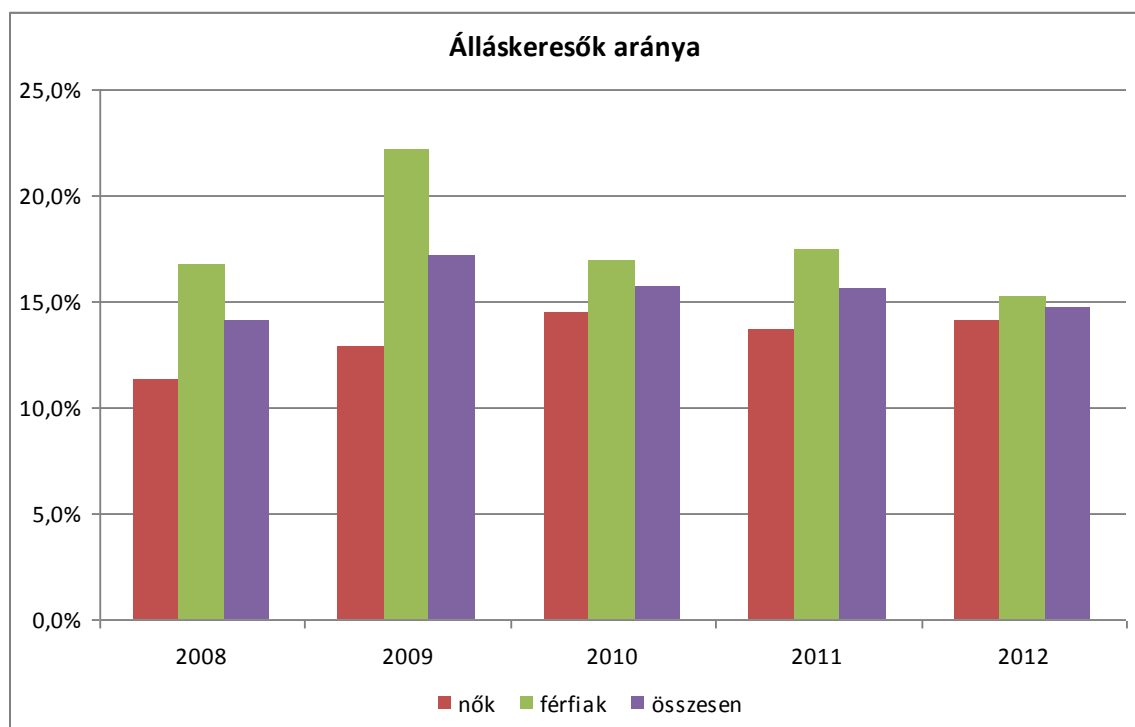
A településen belüli munkavállalók a gazdaság több ágából kerülnek ki, őket a helyi vagy helyi érdekeltségű vállalkozói kör foglalkoztatja. Talán legjelentősebb az építőipar és a kereskedelem részesedése, ahol megközelítőleg másfélszázan kapnak munkát. Az ipari ágazathoz tartozó vállalkozásokban foglalkoztatottak száma is meghaladja a száz főt. Néhány fő alkalmazásban van a bankszféra helyi kirendeltségén, a postahivatalban, valamint többen foglalkoznak biztosítással és személyi pénzügyi tanácsadással.

„Az idegen nyelvet nem ismerők magasabb arányban vannak jelen a munkanélküliek és az inaktívak körében, mint a foglalkoztatottak között. Holott a munkaerőpiacra való visszatérést nagyban segítené a nyelvtudás fejlesztése. A munkaadók előnyben részesítik a nyelvet tudókat, a nyelvtudással nem rendelkezőkkel szemben.”⁷

A település legjelentősebb munkaadójának az önkormányzat bizonyul, ahol az intézményi struktúrában, a közigazgatásban, az oktatásban, a szociális ellátásban és a segítő technikai területen közel kétszázan dolgoznak. A munkavállalók döntő többsége főleg a közeli nagyvárosban, Miskolcon talál állást.

Az országos tendenciáknak megfelelően nőtt az inaktív keresők száma, míg csökkent az aktív keresőké. A gazdasági ágazatonkénti aktív keresők aránya a mezőgazdasági területen 16,6 %-ról meredeken 3,1 %-ra csökkent. A munkaerő-piaci aktív jelenlétet a munkával rendelkezők, a foglalkoztatottak és a munkát keresők adják. Az általuk képviselt aránya országosan 61,4 %, míg régiókban csupán 49,4%. A munkanélküliségi ráta országos szintje 10,9 %, Ongára jellemző munkanélküliségi ráta tartósan 12–16 % között mozog. A térségre jellemző bérezés az országos átlag alatti, gyakori a minimálbéres foglalkoztatás.

⁷ Torgyik Judit (2013) Mennyivel lehetnének gazdagabb ország, ha hazánk felnőtt lakossága beszélne egy-két idegen nyelvet? Munkaügyi Szemle 57.évf I. szám pp 49

6. sz. ábra Nyilvántartott álláskeresők 15-64 évesek számához viszonyított aránya

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

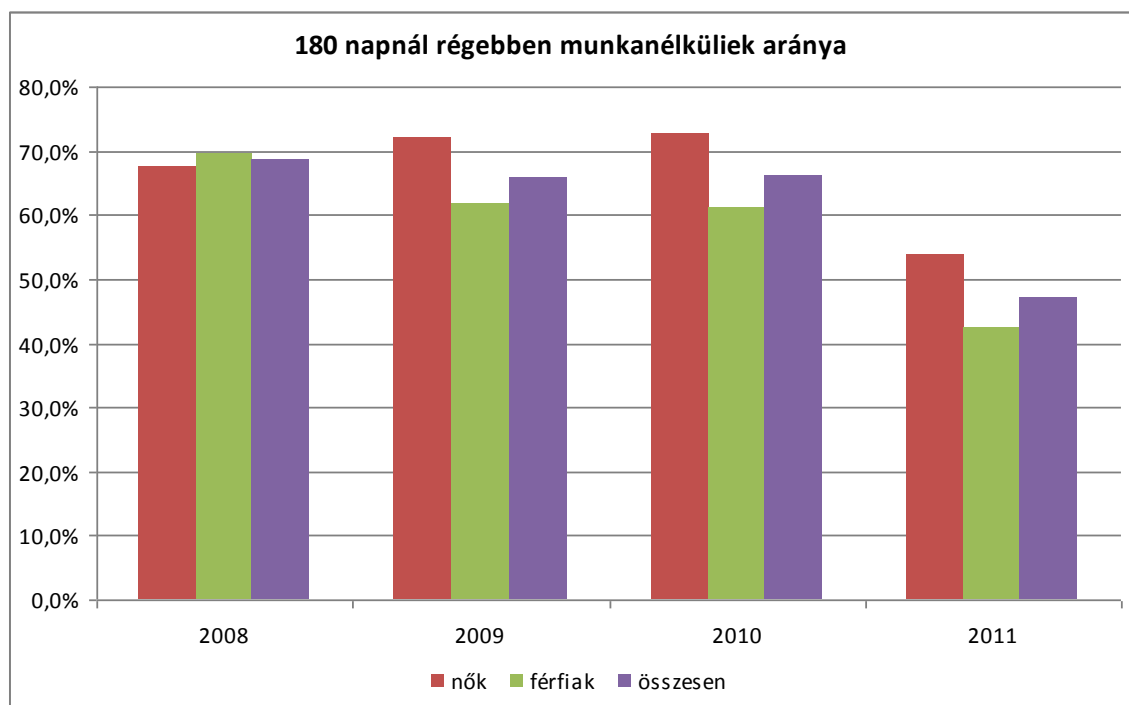
A gazdasági válság hatására szinte minden korcsoportban nőtt a munkanélküliek száma. Megállapítható, hogy a férfiak aránya magasabb a munkanélküliek körében.

Nyilvántartott álláskeresők száma		2008	2009	2010	2011	2012
		482	535	540	538	509
20 éves és fiatalabb	fő	27	25	37	39	25
	%	5,6%	4,7%	6,9%	7,2%	4,9%
21-25 év	fő	77	91	89	90	96
	%	16,0%	17,0%	16,5%	16,7%	18,9%
26-30 év	fő	68	70	59	63	61
	%	14,1%	13,1%	10,9%	11,7%	12,0%
31-35 év	fő	75	77	85	80	65
	%	15,6%	14,4%	15,7%	14,9%	12,8%
36-40 év	fő	47	56	49	56	53
	%	9,8%	10,5%	9,1%	10,4%	10,4%
41-45 év	fő	54	61	72	67	48
	%	11,2%	11,4%	13,3%	12,5%	9,4%
46-50 év	fő	55	53	43	53	55
	%	11,4%	9,9%	8,0%	9,9%	10,8%
51-55 év	fő	49	67	60	53	51
	%	10,2%	12,5%	11,1%	9,9%	10,0%
56-60 év	fő	27	35	45	36	50
	%	5,6%	6,5%	8,3%	6,7%	9,8%
61 év felett	fő	3	0	1	1	5
	%	0,6%	0,0%	0,2%	0,2%	1,0%

4. sz. táblázat Regisztrált munkanélküliek száma korcsoportok szerint

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

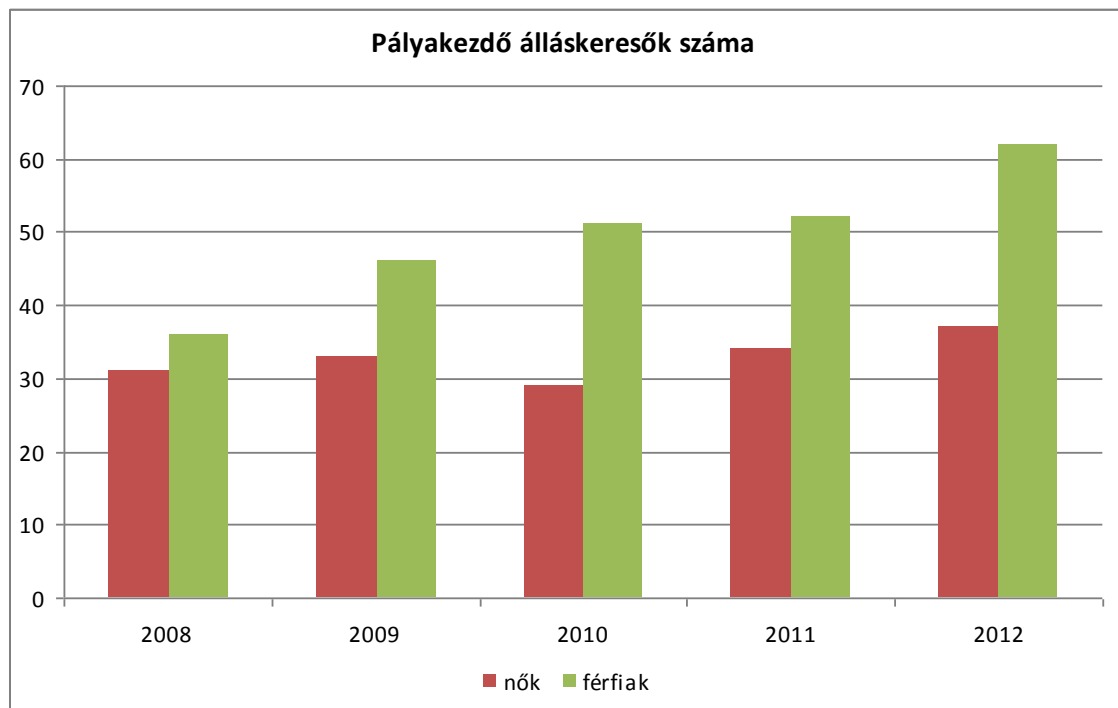
A foglalkoztatás szempontjából hátrányos helyzetűek közé sorolhatók az idősebb, nyugdíj előtt álló korosztályok, a gyermekvállalást követően a munkaerőpiacra visszatérő nők, valamint a megváltozott munkaképességű és fogyatékos emberek. Alacsony a 15–24 éves korosztály munkaerő-piaci részvétele is. 2012. évben egy relatív csökkenés a fiatalabb középkorúak a 31–45 éves álláskeresők esetében következett be. A fent felsorolt problémák erőteljesen, kumulálva jelentkeznek a munkaerő-piaci szempontból is hátrányos helyzetű roma népesség, az alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők valamint a megváltozott munkaképességűek körében.

7. sz. ábra A munkanélküliek és a 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek száma és aránya

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A fiatalok munkaerő-piaci távolmaradását főként az oktatási, képzési idő meghosszabbodása indokolja, ugyanakkor jelentősen megnőtt az iskola befejezése utáni munkahelykeresés ideje is, a tanulás melletti rendszeres munkavégzés pedig továbbra sem tekinthető tipikusnak. A nyilvántartott pályakezdő állás kereső férfiak száma 5 év alatt megduplázódott településünkön.

8. sz. ábra Pályakezdő állás keresők száma

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

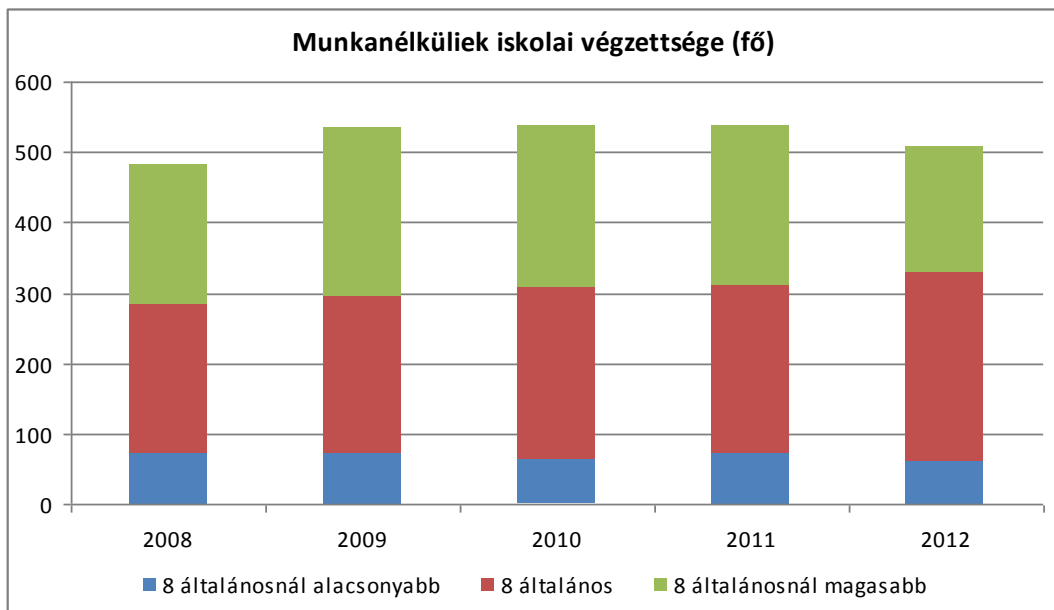
Iskolai végzettségre vonatkozó statisztikai adatok teljes körű felvételére csak népszámlálások alkalmával kerül sor.

Év	15 éves és idősebb lakosság száma összesen			15-X éves legalább általános iskolát végzettek száma			Általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők 15-x évesek száma					
	össze sen	nő	férfi	össze sen	nő	férfi	össze sen		nő		férfi	
	fő	fő	fő	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2001	3631	1908	1723	3096	1528	1568	535	14,7%	380	19,9%	155	9,0%
2011	4015	2054	1961	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	100,0%	n.a.	100,0%	n.a.	100,0%

5. sz. táblázat Alacsonyan iskolázott népesség

Forrás: TeIR, KSH Népszámlálás, Önkormányzati adatgyűjtés

Mivel a 2011. évi népszámlálás során felvett településsoros adatok még nem állnak rendelkezésre, így vizsgálatunkat településünkön a legfrissebb munkanélküliséget jellemző adatok iskolai végzettség szerinti megoszlására alapozzuk. Melynek jellemzői a következők: az 509 regisztrált álláskereső közül alapfokú vagy annál alacsonyabb iskolai végzettségű 268 fő, középfokú végzettséggel 228 fő rendelkezik, felsőfokú végzettséggel pedig 13 fő. Összességében: az alacsony iskolai végzettségű munkanélküliek aránya a legmagasabb (52,65%).

9. sz. ábra Regisztrált munkanélküliek száma iskolai végzettség szerint

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Azt sem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy az alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők körében a tartós és a passzív munkanélküliség is gyakori. Ők azok, akik nem látnak reményt és/vagy nem érznek késztetést a munkába állásra, ezért nem is keresik annak lehetőségét. Ez egyben jelentős „kiilleszkedést” indít el, melynek hatása nem csupán anyagi nehézségekben, hanem kapcsolati konfliktusokban, szenvedély- és mentális betegségekben is megnyilvánul. Esetükben különös veszélyt jelent a többgenerációs munkanélküliség. Létszámuk pontos megismerését nehezíti, hogy a munkaügyi regisztrációból való kiesést követően sokan a rendszeres szociális segélyhez jutás feltételeit sem teljesítik.

Onga vonatkozásában nem állnak rendelkezésre olyan adatok, amelyek azt mutatnák be, hogy hányan vesznek részt általános iskolai felnőttoktatásban, a 8. évfolyamot felnőttoktatásban eredményesen hányan végezték el, illetve szakiskolai, szakközépiskolai, gimnáziumi felnőttoktatásban hányan vesznek részt. A településen működik a nyírlugosi Báthori István Középiskola és Szakiskola Ongai Tagintézménye, mely érettségivel végződő gimnáziumi oktatást biztosít esti munkarendben. A iskola tanulóinak létszáma

2009-ben 84 fő volt, azonban évről-évre kevesebben vesznek részt ebben az oktatási formában, így tanulóinak száma 2012-re 26 főre csökkent.

4.) Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

a) igényelt, illetve megállapított támogatások összege, száma stb.

A pénzbeli és természetben nyújtott támogatásokkal kapcsolatos feladatok ellátása a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény valamint Onga Község Önkormányzatának 9/2006.(V.17.) számú a szociális ellátásokról és a gyermekvédelem helyi szabályairól szóló önkormányzati rendelete előírásai alapján történt 2012. évben.

A szociálisan rászoruló személyek a következő pénzbeli és természetben nyújtott ellátásokban részesülhetnek:

Pénzbeli szociális ellátások:

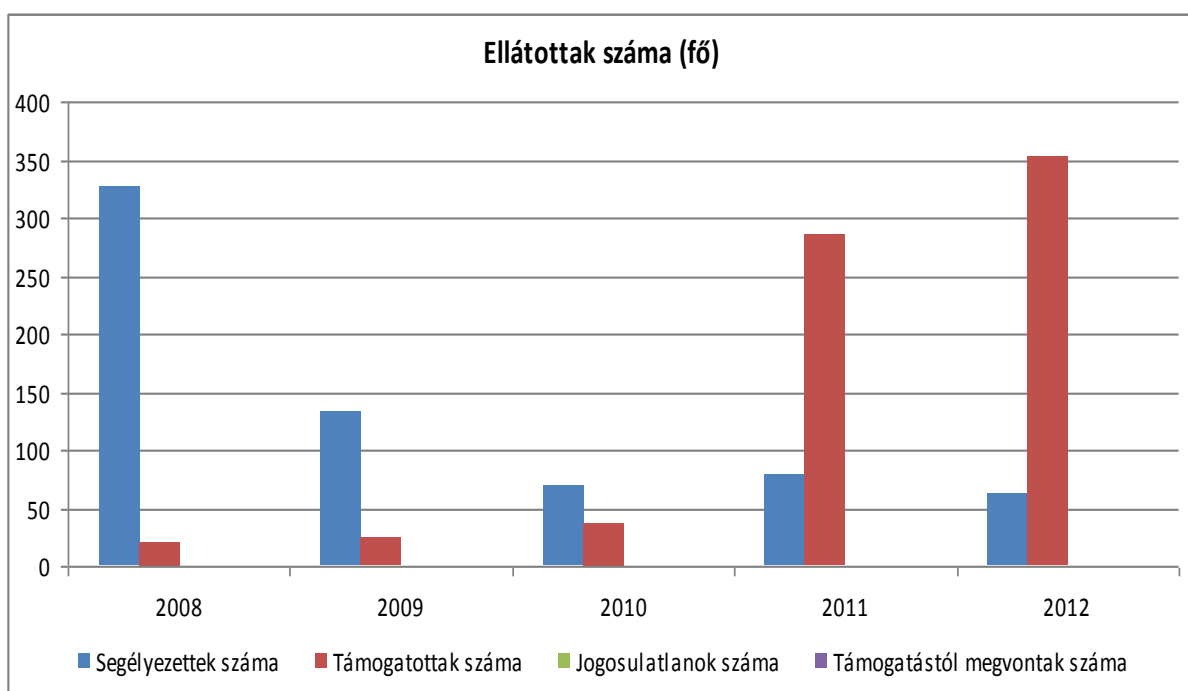
- időskorúak járadéka,
- foglalkoztatást helyettesítő támogatás,
- rendszeres szociális segély,
- lakásfenntartási támogatás,
- átmeneti segély,
- temetési segély.
-

Természetben nyújtott szociális ellátások:

- köztemetés,
- közgyógyellátás,
- gyógyszer-támogatás.

Aktív korúak ellátása

Az aktív korúak ellátása a hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korú személyek és családjuk részére biztosított támogatás. Az utóbbi években az ellátási formák elnevezése többször módosult, ezáltal az adatok összehasonlítása és értékelése is nehézkessé vált. Bérpótló juttatásra (BPJ) 2011. január 1-jétől, illetve 2011. szeptember 1-jétől **foglalkoztatást helyettesítő támogatásra** (FHT) az jogosult, aki korábban rendelkezésre állási támogatásban (RÁT) részesült, ám a jogosultságot évente felül kell vizsgálni. 2012-től csak annak folyósítható az ellátás, aki a jogosultság felülvizsgálatát megelőző évben legalább 30 nap munkaviszonyt tud igazolni közfoglalkoztatásban vagy más foglalkoztatási jogviszony alapján. Amennyiben a feltételeknek nem tud eleget tenni, mert számára nem tudtak közfoglalkoztatás körébe tartozó munkát felajánlani, illetve a 30 nap munkavégzést egyéb módon sem tudta teljesíteni, akkor a 30 nap számításánál az általa teljesített közérdekű önkéntes tevékenység időtartamát is figyelembe kell venni. A bérpótló juttatásban részesülő a munkaügyi szervezettel nyilvántartott álláskeresőként köteles együttműködni. Január elsejétől közfoglalkoztatásban csak a kirendeltség által közvetített álláskereső, elsősorban bérpótló juttatásra jogosult személyek foglalkoztathatóak, akik a felajánlott munkalehetőséget az iskolai végzettség és szakképzettség figyelembevétele nélkül kötelesek elfogadni, emellett az önkormányzat rendeletben előírhatja jogosultsági feltételként, hogy a juttatásban részesülő a lakókörnyezetét tartsa rendben. A BJP/FHT összege a mindenkori öregségi minimál nyugdíjhoz igazítva, több mint négy évig változatlanul 28 500 forint volt, majd ez lecsökkent a 2012. évben 22 800 forintra.

10. sz. ábra Rendszeres szociális segélyben és FHT-ban részesítettek száma

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal, Helyi adatgyűjtés

Rendszeres szociális segélyre az az aktív korú személy jogosult, aki az ellátásra való jogosultság kezdő napján

- egészségkárosodott személynek minősül, vagy
- a reá irányadó nyugdíjkorhatárt öt éven belül betölti, vagy
- 14 éven aluli kiskorú gyermeket nevel - feltéve, hogy a családban élő gyermekek valamelyikére tekintettel más személy nem részesül a Cst. szerinti gyermekgondozási támogatásban, vagy gyermekgondozási díjban, terhességi-gyermekágyi segélyben - és a gyermek ellátását napközbeni ellátást biztosító intézményben nem tudják biztosítani, vagy
- a települési önkormányzat rendeletében az aktív korúak ellátására jogosult személyek családi körülményeire, egészségi vagy mentális állapotára tekintettel meghatározott egyéb feltételeknek megfelel.

A jogosultság megállapításának további feltétele, hogy a családnak az egy fogyasztási egységre jutó havi jövedelme ne haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 90%-át (25.650,- Ft) és vagyonnal ne rendelkezzenek.

2012. december 31-én Ongán 62 fő részesült rendszeres szociális segélyben, melyből 2 fő volt egészségkárosodott, 18 fő 55 év feletti, 39 fő nevelt 14 éven aluli kiskorú gyermeket és 3 fő volt jogosult aktív korúak ellátására az önkormányzati rendelet alapján.

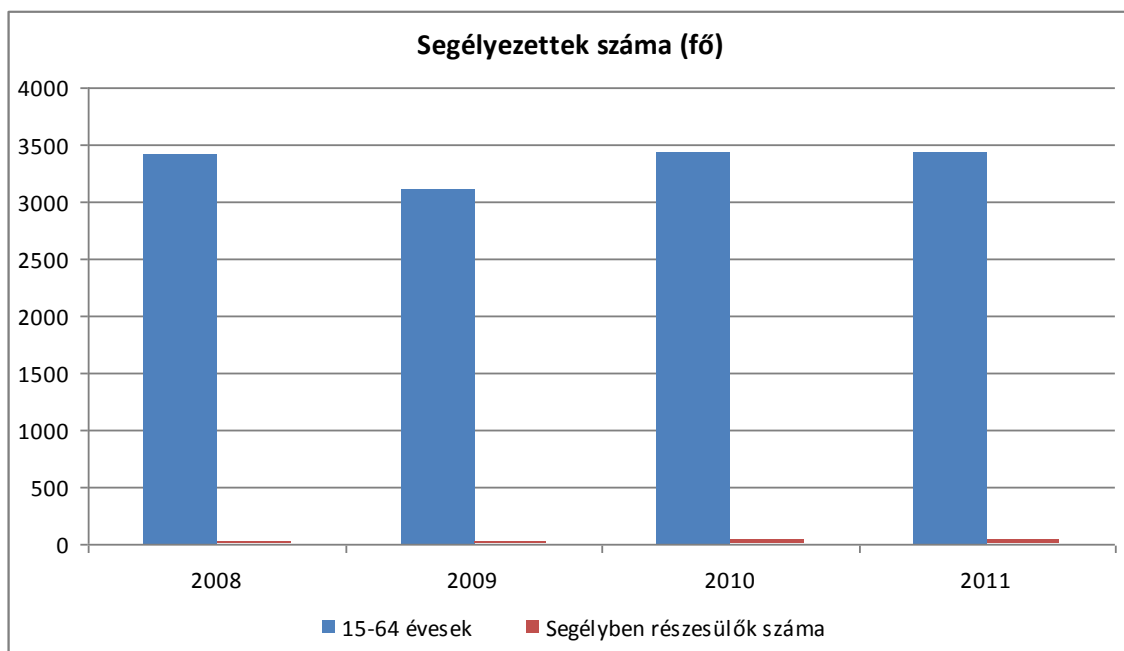
b) Munkanélküliséghez kapcsolódó ellátások

A munkanélküliséghez kapcsolódó ellátás megnevezése is megváltozott, jelenleg a munkanélküli segély pontos megnevezése álláskeresői járadék. A járandóságra azok az álláskeresők jogosultak, akiknek a munkahelyük elvesztését megelőző 3 évben legalább 360 nap jogosultsági idővel rendelkeznek, illetve munkát akar vállalni, de önállóan folytatott álláskeresői tevékenysége nem vezetett eredményre és számára az illetékes munkaügyi központ kirendeltsége sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani. Jogosultsági időtartamnak számít az az idő, amikor az igénylő munkaviszonyt folytatott, amikor közfoglalkoztatottként tevékenykedett, illetve ha egyéni vagy társas vállalkozást folytatott. Az álláskeresői járadék maximálisan 90 nap ellátást biztosít. A folyósítás kezdő napja, amikor az igénylő regisztrálja magát a munkaügyi kirendeltségen.

Év	15-64 év közötti lakónépesség száma	Segélyben részesülők fő	Segélyben részesülők %
2008	3417	20	0,6%
2009	3107	23	0,7%
2010	3435	37	1,1%
2011	3442	28	0,8%

6. sz. táblázat Álláskeresői segélyben részesülők száma

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

11. sz. ábra Álláskeresői segélyben részesülők száma

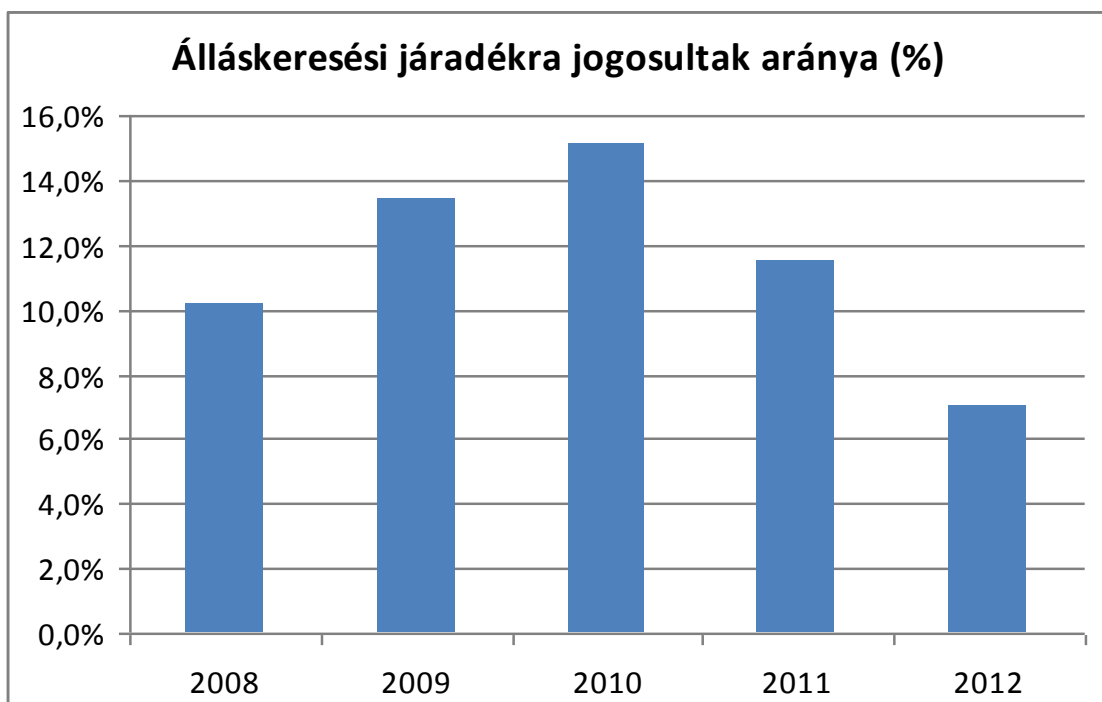
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Év	Nyilvántartott álláskereső száma	Álláskeresői járadékra jogosultak	
	fő	fő	%
2008	482	49	10,2%
2009	535	72	13,5%
2010	540	82	15,2%
2011	538	62	11,5%
2012	495	35	7,1%

7. sz. táblázat Álláskeresői járadékra jogosult regisztrált

munkanélküliek számának alakulása

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

12. sz. ábra Álláskeresési járadékra jogosultak aránya

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

5.) A foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők összetétele

Sajnos továbbra is jelentős azon álláskeresők száma, akik alacsony iskolai végzettséggel rendelkeznek, és már több éve nem találtak munkát. Legtöbbjük rendszeres szociális ellátásban részesül, illetve részükre szinte egyetlen foglalkoztatási lehetőség, az önkormányzatok által biztosított közfoglalkoztatás.

Az állami foglalkoztatási szervtől kapott tájékoztató alapján általánosságban elmondható, hogy utóbbi időben a gazdasági élet területén lezajló válság hatása miatt a működő gazdasági egységek többsége nehéz helyzetbe került és így tovább kénytelen csökkenteni az alkalmazásukban állók számát.

		Önkormányzatunk rendszerében lévők összetétele			Munkaügyi kirendeltségről ellátásba kerülők várható összetétele		
végzettség		35 év alatti	35 év feletti	összesen	35 év alatti	35 év feletti	összesen
8 ált alatti	Férfi	9	17	26	0	-	0
	Nő	5	12	17	2	-	2
8 általános	Férfi	71	34	105	8	10	18
	Nő	21	27	48	1	5	6
Szakmunkás szakiskola	Férfi	11	21	32	18	15	33
	Nő	7	5	12	-	9	9
Szakközépiskola	Férfi	1	4	5	6	3	9
	Nő	5	1	6	3	2	5
Gimnázium	Férfi	3	0	3	3	2	5
	Nő	1	1	2	5	7	12
Technikum	Férfi	4	0	4	1	-	1
	Nő	0	0	0	2	-	2
Főiskola	Férfi	0	1	1	2	2	4
	Nő	0	0	0	1	3	4
Összesen:		138	123	261	52	58	110

8.sz.táblázat FHT-ban részesülők összetétele

6.) A közfoglalkoztatás keretében ellátandó közfeladatok, azok szervezése és ütemezése az Önkormányzatnál

Az alapvető helyi közszolgáltatások körébe az alábbi tevékenységek tartoznak:

- önkormányzati intézmény-felújítási belső munkálatok,
- településfejlesztés, településrendezés
- az épített és természeti környezet védelme
- vízrendezés, csapadékvíz elvezetés és csatornázás
- a köztemető fenntartása
- a helyi közutak és közterületek fenntartása
- a köztisztaság és településtisztaság biztosítása
- gondoskodás a helyi tűzvédelemről
- óvodáról, iskoláról való gondoskodás
- egészségügyi, szociális ellátásról való gondoskodás
- közösségi tér biztosítása
- közművelődési, tudományos, művészeti tevékenység, sport támogatása
- egészséges életmód közösségi feltételeinek elősegítése
- egyéb önként vállalt feladatok
- június-szeptember hónapokban parlagfű mentesítés
- Vis maior helyzetek (pl. időjárási viszontagságok, károk utáni helyreállítás

A konkrét munkafeladatok az alábbiak lehetnek:

- adminisztrátor: polgármesteri hivatal intézményeknél, postázás előkészítése, számítógépes adatrögzítés, adatgyűjtés
- pedagógia asszisztens, fejlesztő pedagógus
- kézbesítés: a hivatal és intézmények leveinek, szórólapjainak ,újságjának kézbesítése
- intézményeknél portási illetve őrző-védő feladatok ellátása
- szakképzett szakács, illetve konyhai kisegítők foglalkoztatása
- kommunális és környezetvédelmi tevékenységek (árkok, átereszek tisztítása, javítása, kialakítása; kertészeti munkák, parkgondozás; köztisztasági feladatok; járdák, sétányok, kerékpárutak építése; stb.)

- egészségügyi és szociális tevékenységek (házi betegápolás, idősgondozás, családsegítés)
- művelődési és közoktatási tevékenységek (Óvodai, iskolai, könyvtári kisegítő munkák; oktatás, nevelés kisegítő munkák; rendezvényszervezés)
- egyéb feladatok (egyszerű ipari szakmunkák; intézményi karbantartások; felújításoknál végezhető szak- és segédmunkák)

7.) Kedvező tapasztalatok a közfoglalkoztatás során

- többen vannak, akik nagyon jól be tudnak illeszkedni az adott intézmény munkájába és munkájukkal komoly segítséget nyújtanak az ott dolgozók részére
- sokan örülnek, hogy dolgozhatnak és igyekeznek megfelelni az elvárásoknak
- a családok életminősége nem csak anyagilag, de erkölcsiében is pozitív értelemben változott
- a foglalkoztatás lehetőség a pályakezdőknek, bevezeti őket a munka világába
- a rendszeres munkától elszakadt réteget újra a rendszeres munkára készíti
- az egyén többet ad a saját külsejére, higiénijára
- a szenvedély betegeket-kis számban ugyan de,- segíti a betegség leküzdésében
- a válság és a törvények szigorodása miatt egyre többen már önként kérik a közfoglalkoztatás lehetőségét a támogatás és a munkabér eltérő összege miatt
- az egyének családjában a gyermekek pozitív példát kapnak a munkába rendszeresen járó szülő által

8.) Esetlegesen felmerülő problémák

„A megyében alapvető probléma, hogy az alacsony kvalifikáltságú munkaerőt igénylő munkalehetőségek száma az igényekhez viszonyítva- a 30-40 ezer fő alacsony iskolázottságú, nem csak cigány munkanélkülit tekintve rendkívül kevés.”⁸

⁸ Havasi Virág (2013) Kezdeményezések Miskolcon a cigányok munkaerő-piaci integrációjának elősegítésére, Munkaügyi Szemle 57.évf, I. szám pp 70

- a foglalkoztatottak jelentős része képzetlen, munkavégzésük fokozottabb irányítást, felügyeletet igényel. Munkájuk produktuma csak töredéke az azonos közalkalmazotti munkakörben dolgozók teljesítményével, persze vannak kivételek
- munkakultúrájuk alacsony
- a közfoglalkoztatásban dolgozók közül nem nagyon találni irányításra alkalmas embert
- az adminisztrációs terhek az önkormányzatnál jelentősek
- a bér és dologi jellegű kérdésekben próbál az önkormányzat 100%-ban támogatott közfoglalkoztatottakat felvenni, mivel sajnos önerő hozzáadására nincsen lehetőség, se bérjellegű, se dologi kiadások tekintetében (pl: védőruha, gépek, szerszám)

9.) Közfoglalkoztatási tapasztalatainak értékelése, teljesítések, eltérések tekintetében

A 2013. évre betervezett, közfoglalkoztatás keretén belül elvégzendő feladatok végrehajtásra kerültek. Jelentős javulás volt tapasztalható a munkaidő kihasználás és a munkafegyelem terén, amely az újra szabályozott számonkérésnek, valamint a rendszeres és következetes ellenőrzéseknek is köszönhető. Az év során egy esetben fordult elő súlyos fegyelemsértés, aminek a következménye elbocsátás lett. 2013. évben sajnos egy esetben elő fordult üzemi baleset, melyből nem részesült a munkáltató elmarasztalásban. A további balesetek megelőzése, elkerülése érdekében átfogóbb balesetvédelmi oktatást szerveztek.

A 2013. évi közfoglalkoztatási programot pozitív tapasztalatok mentén szélesíteni lehet és érdemes a munkanélküliek alkalmazása. Ezzel javítható a tartósan munkanélküliek életkilátása, megélhetése.

A tapasztalatokat hasznosítva az Önkormányzatnak azért is érdemes vállalni a közfoglalkoztatás nyújtotta lehetőségeket, mert a munkanélküliek olyan rétegét lehet ennek keretében bevonni a rendszeres munkavégzésbe, akik zöme képzetlensége és alacsony munkakultúrája miatt a munkaerőpiacon keresztül egészen biztos, hogy nem tud munkához jutni.

Az önkormányzat számára is kedvező ez a forma, a jelentős ráfordítás ellenére, hiszen több olyan feladat megoldására kerül így sor, amely más formában lényegesen nagyobb kiadást jelentene.

2014-ben növelni kell a foglalkoztatás hatékonyságát, így figyelmet kell fordítani a magasabb értéket előállító tevékenységek alkalmazásának lehetőségét a közfoglalkoztatásban. (pl. építőipari szakmunka). Onga Városának 2014.évi közfoglalkoztatási programjában az új értékteremtő beruházások kapnak teret, ami által lehetőség van, új épületek felépítésére, felújítására, önkormányzati ingatlanok rekonstrukciójára.

10.) Onga városban a 2013.évi közfoglalkoztatási program részletesebb összefoglalása

A közmunkaprogram 1992-1993-as indulásakor még a foglalkoztatottak között nő többlet volt, azonban ez napjainkra megfordult, vagyis zömében férfiakat alkalmaznak.

A pályakezdőknek és a fiatalabb korcsoportokba tartozó munkanélkülieknek ez a program mentőövként szolgált, esetükben domináns a közfoglalkoztatotti státuszban eltöltött rövid idő. Nem kívánnak megrekedni ezen a szinten, hanem ténylegesen motiváltak az álláskeresést illetően. Ez a fiatal, fiatalabb réteg szinte soha nem várja meg a közfoglalkoztatás végét, hanem amint lehetősége van állandó munka vállalására, az önkormányzattal közös megegyezés alapján szerződést bontanak, és nem dolgoznak tovább közfoglalkoztatottként.

Az idősebb korosztálynak a program ugyancsak mentőövként szolgált, viszont esetükben más eszközként funkcionál. A nyugdíjkorhatárhoz közel álló egyének esetében elsődleges cél, hogy a nyugdíjra való jogosultsághoz megszerezzék a szükséges szolgálati időt, s mivel a munkaerőpiacon ezt nem tudják megszerezni, ezért ezt a megoldást választják. Azok az idősebb korosztályok, akik viszont még távol vannak a nyugdíjkorhatártól és relatíve piacképtelen szakmákkal rendelkeznek – ebből kifolyólag a munkaerőpiacon érvényesülni nem tudnak – le szeretnék szívesen magukat, vagy jobb híján ebben a formában igyekeznek maguknak „állandó” jövedelmet biztosítani.

Az iskolai végzettség a következő képet mutatja: 8 osztály, szakmunkást végzett, gimnáziumi érettségivel rendelkező, szakközépiskolai érettségivel rendelkező, főiskolai diploma, egyetemi diploma. A szakközépiskolai végzettséggel rendelkezők technikumot vagy valamilyen tanfolyamot végeztek.

A kétféle módon kerültek be közfoglalkoztatási programokba: vagy a Munkaügyi Központ kereste fel őket, és közvetítette ki az önkormányzatoknak, vagy az önkormányzatok ajánlották fel a „lehetőséget” magának a rendszeres szociális segélyben részesülőknek.

Az egyik legfontosabb kérdés, hogy a programokba bekerülő emberek nem tudnak kitörni ebből, tartósan a programok résztvevőivé válnak. Összesen csak hárman voltak akik egy évet, vagy ennél rövidebb időtartamot töltött közfoglalkoztatottként, a három évet, vagy ennél több időt töltött közfoglalkoztatottak száma sokkal több.

Számos olyan ember van, akiket rendszeresen évről-évre visszahívnak a programokba. Továbbá az is nyilvánvalóvá vált, hogy nagyon kevés embernek van esélye a programból való kikerülésre, egy teljes munkaidős állás megszerzésére. A fiataloknak van erre a legtöbb esélye, az időseknek pedig a legkevesebb esélyük.

Alapvetően a közfoglalkoztatottak pozitívan ítélik meg a közfoglalkoztatási programot. E mögött a legkülönbözőbb indokok húzódnak meg. Hivatkoznak a szépülő városképre, és talán az egyik legfontosabb számukra az, hogy nem kell a településükről eljárnium más településre dolgozni. A közfoglalkoztatás egyfajta életmentő funkcióval bír, hisz e nélkül az alapvető fiziológiai, biológiai szükségleteiket sem tudnák kielégíteni.

Ugyanakkor a közfoglalkoztatottak tudatában vannak annak, hogy általuk az önkormányzat rengeteg pénzt takarít meg. Tisztában vannak vele, hogy az önkormányzat nem a saját keretéből fizeti ki őket, hanem ezek egy részét központi forrásból kapja meg. Emellett keveslik a bért, illetve nagy problémának tartják az időszakos jellegét a munkának, tehát azt a visszásságot, hogy őket állandóan visszahívják, évről évre, de csak rövid időre történik meg alkalmazásuk.

A biztos megélhetést tovább nehezíti az az időszak, amikor nem vesznek részt közfoglalkoztatásban. Ekkor elsősorban alkalmi munkát vállalnak, kiegészítve ezzel a segélyt, amit kapnak az önkormányzattól. Az emberek számítanak arra, hogy a soron következő programban részt fognak venni. A közfoglalkoztatottak reménykednek abban

hogy, az önkormányzat visszavárja őket, de tudják hogy elsősorban olyan emberi tulajdonságokat tartottak fontosnak, hogy az egyénnek megbízhatónak, dolgoznak kell lennie.

Sokan vannak akik addig maradnának amíg nem találnak valami jobb állást, holott már évek óta itt vannak, és évek óta hajtogatják azt, hogy csak átmeneti. Kevés akinek a munkaköre megfelel, és szeretnének a továbbiakban is az önkormányzatoknál dolgozni, mint közfoglalkoztatott.

A közfoglalkoztatottak tisztában vannak a programok számukra érvényes pozitív és negatív tényezőivel egyaránt, de mégsem tesznek semmit a helyzetük megváltoztatása érdekében.

VI. Összegzés

Dolgozatom célja a közfoglalkoztatás működésbeli sajátosságainak a vizsgálata volt. Ezt egészítettem ki a közfoglalkoztatást érintő 2009-ben életbe lépő legfontosabb változtatásokkal, és néhány statisztikai adattal. A figyelmemet a közfoglalkoztatásban résztvevőkre és az önkormányzatokra helyeztem, a köztük lévő viszonyrendszer feltárására törekedtem. A dolgozatom középpontjában olyan közmunkás egyének álltak, akik a foglalkoztatás ezen formájában megrekedtek. Írásomban felhívtam a figyelmet az önkormányzatok szerepére a munkások bizonyos körének kialakításában és megtartásában. Ennek vonatkozásában olyan hipotéziseket fogalmaztam meg, amelyek nincsenek összhangban a törvényi szándékkal.

Igyekeztem áttekinteni minden olyan eseteket és lehetőséget, amelyek a leginkább alkalmazhatóak a közfoglalkoztatásra.

Le kell szögezmem, hogy a dolgozatommal nem az a célom, hogy kijelentsem a magyar közfoglalkoztatásról, hogy semmilyen mértékű segítséget nem nyújt azoknak az egyéneknek, akik a munkaerőpiacon kívül rekednek. Csupán a megfogalmazott közfoglalkoztatásbeli problémákra és ezek orvoslásának szükségességére kívánom felhívni a figyelmet.

A továbbiakban mindenképpen fontos lenne olyan kutatások, tanulmányok készítése, amelyek statisztikai adatokon keresztül, nagy pontossággal mutatják be a körforgásban résztvevő egyének számát. Emellett az egyes területi egységek (megye, régió) közötti és a különböző településtípusok szerinti különbségek feltárása is kiemelten fontos lehet, hiszen esetemben csak kisvárosban nyílt mód arra, hogy a közfoglalkoztatást megvizsgáljam.

Azonban összegzésként megállapíthatom, hogy számos kedvező és kevésbé kedvező jelenséget tapasztaltam a dolgozat megírása közben:

- a munkaügyi központok küszködnek néha szerkezeti és rendszerbeli problémákkal, ami néha hátráltathatja a programot
- a közvélemény alapján nagy szükség van közfoglalkoztatásra és ez reményt is nyújt a benne résztvevő munkavállalóknak

- a fiatalabb korosztálynak lehetősége nyílik akár a továbbtanulásra és a tartós munkavállalásra
- vannak akik megelégednek a program nyújtotta eséllyel és be is érik annyival, de van ,aki látja a lehetőséget és akár képezné magát

Az önkormányzatok által nyújtott közfoglalkoztatási program lehetősége egy olyan esély lehet a munkanélküliek számára ami jelentősen megváltoztathatja az addigi életüket és életfelfogásukat.

Summary

The aim of my thesis was the investigation of the functional speciality of public work. This is what I completed with some of the most important changes coming into force in the year of 2009 affecting the public work, and with some statistical data. I especially paid my attention on the participants in the public work and on the local governments; I tried to explore the relationship between them. In the centre of my thesis were public workers, who got stuck in this form of employment. In my writing I have drawn attention to the role of the local governments in creating and maintaining certain groups of workers. In this respect I conceived such hypothesis, which is not in accordance with the intentions of the law.

I tried to overview all cases and possibilities that are the most applicable to public work. I should state, that it is not the aim of my thesis to pronounce about the system of Hungarian public work, that it does not give any help those people who got stuck out of the labour market. My main goal was to draw attention to the defined problems of public work and to the necessity of solving these problems.

It would be very important in the future to prepare such researches, studies, that through statistical data would be able to show accurate number of the participants in circulation. In addition it could be very important to explore the difference between some of the different types of settlements (county, region), since in my case I had the opportunity to observe public work in a small village.

However, in conclusion I can take cognizance, that I experienced some favourable and less favourable phenomena writing this thesis:

- the employment centres sometimes struggle with structural and systematical problems, which sometimes hinders the program
- based on public opinion there is a big need for public work, and it gives hope to the participants
- the younger generation has the opportunity for further study and for the long term employment
- some are satisfied with the chances offered by the program and there are some who see the opportunity and would be willing to train themselves

The possibility of the work offered by local government might be such a chance for the unemployed, which can change their previous life and their frame of life.

VII. Irodalomjegyzék

Bagó József (2014): A közfoglalkoztatás régi-új dimenziói, Munkaügyi Szemle, 58. évf, 1. szám, pp. 11-12.

Koltai Luca (2013) A közfoglalkoztatás szerepe válság idején az Európai országokban, Munkaügyi Szemle 57.évf I. szám pp 27

Kulinyi Márton (2013) A közfoglalkoztatás változó céljai, Munkaügyi Szemle 57.évf I. szám pp 21

Bagó József (2013): A közfoglalkoztatás célja és szabályozása, Munkaügyi Szemle 57 évf. I. szám pp 4-5

Artner Annamária (2013): Közfoglalkoztatás és versenyképesség, Munkaügyi Szemle 57.évf I. szám pp 6

Torgyik Judit (2013) Mennyivel lehetnénk gazdagabb ország, ha hazánk felnőtt lakossága beszélne egy-két idegen nyelvet? Munkaügyi Szemle 57.évf I. szám pp 49

Havasi Virág (2013) Kezdeményezések Miskolcon a cigányok munkaerő-piaci integrációjának elősegítésére, Munkaügyi Szemle 57.évf, I. szám pp 70

Takács László (1998): Onga története

Ongai Kék Daru havilap

Jegyző és a Közigazgatás 2009.januári melléklete

Statisztikai adatforrások, kimutatások

Adatok forrása: TeIR, KSH Tstar Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Központi Statisztikai Hivatal honlapjának Országos Statisztikai Adatgyűjtési Program (OSAP) szerinti adatgyűjtésre vonatkozó oldala:
http://www.ksh.hu/adatgyujtesek_adatatvetelek_2013

Internetes források:

www.onga.hu

www.afsz.hu

<http://borsod-abauj-zemplen.munka.hu/>

www.kormany.hu

www.kormanyhivatal.hu

www.hvg.hu

www.jogiforum.hu

www.hrportal.hu

www.nyilavantarto.hu

www.complex.hu